

Kreu i KASH-it, Rrapaj:
Toka bujqësore nuk është vetëm pronë private e një individi apo subjekti, por është edhe një objekt me rëndësi i sigurisë kombëtare

Faqe 4

AZHBR:
414 aplikime nga fermerët e rinj për investime në bujqësi

Faqe 5

Agronomët, profesion me urdhër - Projektligji:
Specialistët e bujqësisë do të licencohen nga Urdhri i Agronomit

Faqe 6

AGROBIZNESI

FED invest

Rr. "Qemal Stafa", P. 9-katësh, Nr. 70, Kati 2, Pazari i ri, Tiranë.
Tel: +355 4 2 251 910 /911
Email: info@fedinvest.al
kontakt@fedinvest.al
www.fedinvest.al

BOTIM I KËSHILLIT TË AGROBIZNESIT SHQIPTAR

Adresa: Rruga "Mine Peza", Pallati 87/3, Hyrja 1, Kati i parë, Tel/ Fax: 2229445
E-mail: infokash@yahoo.com www.kash.org.al

15-ditëshi i dytë i muajit Gusht 2026

Viti i shtatëmbëdhjetë i botimit - Nr. 540
Çmimi 125 lekë

E përdryjavshme e pavarur

PESË QTTB, NJË RRJET KOMBËTAR PËR NJË BUJQËSI MË KONKURRUESE

MINISTRIA E BUJQËSISË DHE ZHVILLIMIT RURAL, UNIDO DHE SECO BASHKOJNË PESË QENDRAT NË NJË RRJET QË SJELL MË SHUMË INFORMACION, MË PAK HUMBJE DHE PRODHIM ME CILËSI MË TË LARTË PËR FERMERËT NË GJITHË SHQIPËRINË

Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial (UNIDO), përmes Programit Global për Cilësi dhe Standarde (GQSP), të mbështetur nga Qeveria Zvicerane përmes Sekretariatit Shtetëror për Çështjet Ekonomike (SECO), po mbështet fermerët dhe ndërmarrjet e vogla e të mesme (NVM) në përmbushjen e standardeve të kërkuara, duke lehtësuar aksesin e tyre në tregjet evropiane dhe ndërkombëtare

Pas Fushë-Krujës dhe Shkodrës, pajisjet u vendosën edhe në Lushnjë, Vlorë dhe Korçë. Pesë qendrat do të përdorin të dhënat për të ndihmuar fermerët të prodhojnë më mirë, me më pak humbje dhe me cilësi më të lartë.

GQSP ALBANIA
GLOBAL QUALITY AND STANDARDS PROGRAMME

Programi Global Për Cilësi dhe Standarde

UNIDO
UNITED NATIONS INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Sekretariati i Shtetit për Çështjet Ekonomike SECO

Lushnjë

Vlorë

Korçë

Sako: Nis ndërtimi i Markatës së Manzës, mbështetje për prodhuesit vendas

Faqe 5

BUJQËSI

"Mjedra e Shqipërisë", krijohet shoqata e parë për organizimin e fermerëve

Faqe 10

TEMA TË DITËS

- Tavo takon ambasadorin e Izraelit, diskutime për projekte në fusha të ndryshme Fq.2
- Dropull, specialistët kërkojnë krijimin e organizatave të përdorimit të ujit Fq.2
- Nënshkruhet marrëveshja e sigurimeve shoqërore me Poloninë Fq.5
- Nga serrat e Samaticës drejt Europës, historia e fermerit Mariglen Ziu Fq.5
- Shqipëria, drejt hapjes së një tregu të ri financiar - Në shtator, drafti i parë për Taksonominë Kombëtare të Gjëlber Fq.5
- Format e çuditshme të detyruara të frutave dhe perimeve - Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari Fq.13

INVESTIME

Thellohet pas 17 vitesh Kanali i Vivarit, Salla: Hapen kuotat dhe krijohen kushtet për eksportin e midhjeve

Faqe 2

INFLACION

Ushqimet shtrenjtohen në botë, FAO jep alarmin: Çfarë pritët në Shqipëri

Faqe 10

INFORMACIONE

Si ndikon kompensimi i TVSH-së tek fermerët? - Guri: Rritet formalizimi, më shumë gjurmueshmëri për produktet

Afro 15 milionë euro në total pritet të shpërndahen për fermerët në formën e kompensimit të TVSH-së me 10 për qind për faturat e shitjes së produkteve bujqësore.

Në një intervistë për SCAN TV, Zv. Ministri i Bujqësisë, Fatmir Guri thekson se përpos mbështetjes financiare, ky mekanizëm ka një efekt të rëndësishëm në formalizimin e sektorit dhe rritjen e gjurmueshmërisë.

“Për ne është një instrument që e çon fermerin në atë që është shumë e rëndësishme për ne, formalizimin. Përtej mbështetjes që është shumë e rëndësishme, është gjithashtu shumë e rëndësishme për ne që të kuptojmë që një pjesë e aktivitetit bujqësor, i cili deri një vit më përpara kryhej jashtë procesit të formalizimit, sot ai është i formalizuar. Dhe në këtë proces, nuk përfiton vetëm fermeri, por të gjitha hallkat e zinxhirit të shitjes deri tek konsumatori final. Sepse një proces i formalizuar është një është një proces në

të cilin ne sigurojmë gjurmueshmërinë e produktit duke filluar nga prodhuesit deri tek konsumatori”.

I pyetur nëse ka ngërç midis grumbulluesve dhe fermerëve për lëshimin e faturave, Guri shprehet se të gjitha

në konsideratë. Me avancimin e aplikimit të këtij procesi, ky proces do të normalizohet për të kuptuar që edhe fermeri duhet të marrë faturën, por edhe grumbulluesi duhet të lëshojë faturën. Sigurisht që ky proces duhet të ndiqet edhe

problematikat do të zgjidhen gradualisht

“Ky është një proces dhe si çdo proces në fillim ai ka vështirësitë e tij, por pikërisht ky është edhe elementi më i rëndësishëm që duhet të kemi

nga autoritetet përkatëse.”

Kjo skemë aplikohet për herë të parë në sektorin bujqësor, duke zëvendësuar në një farë mënyre mbështetjen që jepej për fermerët përmes skemës së naftës në bujqësi.

Dropull, specialistët kërkojnë krijimin e organizatave të përdorimit të ujit

6 mijë hektarët e tokave bujqësore të fushës së Dropullit, vaditen nga burimet ujore të 7 rezervuarëve funksionalë, nga 19 që disponon gjithsej kjo njësi vendore. Madje, një pjesë fermerëve kanë investuar ,duke hapur

propozojnë edhe krijimin e Organizatave të Përdorimit të Ujit.

“Duhet të organizohet në mënyrë shumë të shpejtë organizatat e përdorimit të ujit, të cilat do marrin konkretisht gjithë inventarin e kanaleve

çojnë fermerit ujin në kokë tek parcela për ata që ata të vaditën”, thotë Jani Qendro, specialist bujqësie

“Janë duke marrë masat nga shteti që të çohet liqeni Dropull më sipër ku veç burimeve natyrore që shfrytëzohen për ujë të pijshëm që është Seloja dhe Sotira të bëhet edhe kjo që është vepra më e madhe”, thotë, Anastas Kolo, fermer

Në këtë kuadër , muajin që vjen fillon rikonstruksioni i rezervuarit të Pepelit, ndërsa do të vijojë rikonstruksioni i kanaleve të tjera vaditëse, përveç 2 kilometrave në segmentin Pepel – Bodrishtë, që u rikonstruktuan në mua-

puse që i përdorin vaditjen me spërkatje në kulturat bujqësore që kanë mbjellë.

Ky fakt, ka zgjatur sivjet sezonin e vaditjes , i cili zgjati gati në mesin e muajit gusht. Ndërsa vitin e kaluar sezoni i vaditjes nëpërmjet rrjetit të kanaleve vaditëse përfundoi që javën e fundit të korrikut.

Specialistët e bujqësisë dhe fermerët japin mendimin e tyre, për sa i përket disa të dhënave që duhen përmirësuar për sezonin e vaditjes të vitit të ardhshëm. Ata,

për të pastruar, korrigjuar ose riveshur të gjitha kanalet dhe për të hapur domethënë sezonin e ardhshëm duhet t'i

jin maj. Ndërsa, gjithë Fusha e Dropullit disponon rreth 280 kilometra me kanale vaditëse.

Tavo takon ambasadoren e Izraelit, diskutime për projekte në fusha të ndryshme

Kryetari i bashkisë Himarë, Vangjel Tavo priti në takim ambasadoren e Izraelit në vendin tonë, Galit Peleg, me të cilën diskutoi mbi forcimin dhe zgjerimin e bashkëpunimit mes dy vendeve.

Përmes një postimi në rrjetet sociale, Tavo bëri të ditur se gjatë takimit u diskutua për mundësitë e reja të bashkëpunimit, shkëmbimin e përvojave dhe mbështetjen e projekteve në fusha të ndryshme.

“Kemi ndërtuar rrugë të mira dhe të vazhdueshme komunikimi dhe bashkëpunimi me Ambasadën e Izraelit në Tiranë”, u shpreh Tavo.

Një tjetër temë e diskutuar ishte nxitja e ndërgjegjësimit qytetar dhe aktivizmit sho-

qëror, përmes mbështetjes dhe promovimit të vullnetarizmit.

më të madhe të komunitetit dhe rritjen e angazhimit qytetar.

Tavo theksoi se bashkëpunimi mund të shtrihet edhe në iniciativa që synojnë përfshirjen

“Kemi nevojë për qytetarë më aktivë dhe më të angazhuar”, tha Tavo.

Thellohet pas 17 vitesh Kanali i Vivarit, Salla: Hapen kuotat dhe krijohen kushtet për eksportin e midhjeve

Në Sarandë vijon puna për thellimin e Kanalit të Vivarit në Butrint, një ndërhyrje e rëndësishme për rikthimin e funksionalitetit hidrologjik të tij dhe zhvillimin e sektorit të akuakulturës dhe peshkimit.

Ministri i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Andis Salla, së bashku me kryetarin e bashkisë Sarandë Oltion Caci, kryetarin e bashkisë Konispol Ergest Dule, deputetët e zonës, Ardit Bido dhe

midhjes.

Gjatë inspektimit, ministri Salla theksoi se ndërhyrja vjen pas shumë vitesh dhe lidhet drejtpërdrejt me zhvillimin e ekonomisë së zonës dhe krijimin e kushteve për rikthimin e kuotave për kultivimin e midhjes.

“Jemi në Kanalin e Vivarit, bashkë me kryetarët e bashkive Sarandë dhe Konispol, deputetët dhe ekipin e Ministrisë së Bu-

cesi synon të rikthejë qarkullimin natyror të ujërave dhe të krijojë kushte më të favorshme për habitatin e lagunës së Butrintit.

Kryetari i bashkisë Sarandë, Oltion Çaçi vlerësoi rëndësinë e investimit për kultivuesit e midhjes dhe perspektivën e zgjerimit të tregut. Sipas tij, ndërhyrja do të krijojë kushte që prodhimi të zhvillohet me ritmet e nevojshme, duke iu përgjigjur kërkesës në rritje nga konsumatorët dhe turistët, si dhe duke krijuar perspektivë për eksport.

Në të njëjtën linjë, gjatë inspektimit u theksua se thellimi i Kanalit të Vivarit, së bashku me ndërhyrjet në kanalet që furnizojnë lagunën me ujë të ëmbël, ndihmon në përmirësimin e qarkullimit natyror të ujërave dhe në krijimin e kushteve të favorshme për florën, faunën dhe aktivitetin e kultivuesve të midhjes.

Ministri Salla nënvizoi se ruajtja e këtij investimi kërkon bashkëpunimin e institucioneve qendrore, pushtetit vendor dhe komunitetit të peshkatarëve e kultivuesve të zonës.

“Është një punë e përbashkët mes Ministrisë së Bujqësisë, pushtetit vendor dhe peshkatarëve të zonës. Duhet ta ruajmë të gjithë së bashku, që pas kaq vitesh të hapim më në fund kuotat për midhjen dhe t'i japim një shtysë të re ekonomisë vendase”, tha Salla.

Vasil Llajo inspektuan nga afër punimet.

Pas më shumë se 17 vitesh pa ndërhyrje, në Kanalin e Vivarit ka nisur procesi i dragimit, i cili në fazën e parë parashikon largimin e rreth 50 mijë m³ sedimenteve.

Ndërhyrja synon të përmirësojë shkëmbimin natyror të ujërave mes lagunës së Butrintit dhe detit Jon, oksigjenimin dhe nivelin e kripësisë, faktorë të rëndësishëm për ruajtjen e ekosistemit dhe kultivimin e

jqësisë, për investimin që po kryejmë për thellimin e kanalit. Për herë të parë pas shumë vitesh do të hapim edhe kuotat e midhjes, një proces shumë i rëndësishëm për ekonominë vendase, por edhe për konsumatorin shqiptar”, u shpreh Salla.

Punimet po realizohen përmes një drage të posaçme, e cila mundëson ndërhyrjen deri në thellësinë e nevojshme të kanalit dhe largimin e sedimenteve të grumbulluara ndër vite. Pro-

PESE QTTB, NJE RRJET KOMBETAR PER NJE BUJQESI ME KONKURRUESE

MINISTRIA E BUJQESISE DHE ZHVILLIMIT RURAL, UNIDO DHE SECO BASHKOJNE PESE QENDRAT NE NJE RRJET QE SJELL ME SHUME INFORMACION, ME PAK HUMBJE DHE PRODHIM ME CILESI ME TE LARTE PER FERMERET NE GJITHË SHQIPËRINË

Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial (UNIDO), përmes Programit Global për Cilësi dhe Standarde (GQSP), të mbështetur nga Qeveria Zvicerane përmes Sekretariatit Shtetëror për Çështjet Ekonomike (SECO), po mbështet fermerët dhe ndërmarrjet e vogla e të mesme (NVM) në përmbushjen e standardeve të kërkuara, duke lehtësuar aksesin e tyre në tregjet evropiane dhe ndërkombëtare

Pas Fushë-Krujës dhe Shkodrës, pajisjet u vendosën edhe në Lushnjë, Vlorë dhe Korçë. Pesë qendrat do të përdorin të dhënat për të ndihmuar fermerët të prodhojnë më mirë, me më pak humbje dhe me cilësi më të lartë.

Për fermerët dhe bizneset e vogla dhe të mesme, bujqësia e së ardhmes fillon me të dhëna të sakta. Njohja në kohë reale e kushteve klimatike dhe e gjendjes së kulturave mundëson vendime më të mira për ujitjen, mbrojtjen e bimëve, përdorimin e ujit, plehrave dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe kohën e korries. Kjo përkthehet në produktivitet më të lartë, cilësi më të qëndrueshme dhe aftësi më të madhe për të konkurruar në tregje që kërkojnë dokumentim, të dhëna që tregojnë ku dhe si është prodhuar produkti dhe përmbushje standardesh.

Me instalimin e Sistemit të Integruar të Monitorimit Agrometeorologjik dhe Satelitor në QTTB Lushnjë, Vlorë dhe Korçë, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, në bashkëpunim me UNIDO dhe me mbështetjen e SECO-s, vijoi dhe përmbylli procesin e nisur në Fushë-Krujë dhe Shkodër. Të pesë QTTB-të tashmë formojnë një rrjet provues kombëtar, të aftë të gjenerojë informacion për secilën zonë dhe ta kthejë atë në shërbim këshillimor për prodhuesit dhe bizneset bujqësore.

GQSP lidh fermerin, cilësinë dhe tregun

Rrjeti është pjesë e ndërhyrjeve të GQSP Shqipëri për të forcuar sistemin e cilësisë që ndihmon bizneset e vogla dhe të mesme. Sistemi i shërbimeve për cilësinë përfshin institucionet, shërbimet dhe proceset që ndihmojnë produktet të plotësojnë kërkesat teknike dhe pritshmëritë e tregut: rregullat e përbashkëta, matjet e sakta, analizat, kontrollat dhe certifikimin. Në bujqësi, ky sistem funksionon më mirë kur mbështetet nga të dhëna të besueshme që në prodhimin në fermë.

Sistemet agrometeorologjike nuk zëvendësojnë laboratorët, inspektimet apo certifikimin. Roli i tyre është plotësues dhe parandalues: të ndihmojnë fermerët e këshilluesit të menaxhojnë faktorët që ndikojnë te cilësia përpara se produkti të mbërrijë në pikën e testimit ose te blerësi. Sa më herët të identifikohet një rrezik, aq më të mëdha janë mundësitë për të ruajtur prodhimin, për të shmangur kostot e produkteve që nuk plotësojnë kërkesat dhe për të siguruar lëndë të parë më të njëtrajtshme për bizneset e vogla dhe të mesme përpunuese.

UNIDO e orienton këtë ndërhyrje drejt përmirësimit të kapaciteteve prodhuese dhe tregtare, duke lidhur teknologjinë me standardet dhe nevojat e ndërmarrjeve. Mbështetja e SECO-s e vendos nismën në një perspektivë të zhvillimit ekonomik të qëndrueshëm dhe integrimin në tregjet ndërkombëtare. Ministria, përmes QTTB-ve, krijon bazën institucionale që teknologjia të mos mbetet një pilot i izoluar, por të bëhet burim i rregullt informacioni dhe njohurie për sektorin.

QTTB Lushnjë: Të dhënat forcojnë kërkimin dhe eksperimentet në terren

Lushnja është një nga zonat më intensive të prodhimit bujqësor në vend dhe QTTB-ja e saj është një qendër kyçe për kërkimin e aplikuar, eksperimentet në terren dhe transferimin e teknologjive. Instalimi i sistemit, i shoqëruar me trajnimin praktik të stafit teknik, i jep qendrës një instrument të ri për të lidhur provat eksperimentale me kushtet konkrete meteorologjike dhe mjedisore në të cilat zhvillohen kulturat.

Të dhënat mbi temperaturën, lagështinë, reshjet, erën, reza-timin diellor dhe lagështinë e gjetheve mund të përdoren për të interpretuar më mirë rezultatet e eksperimenteve, për të krahasuar periudha të ndryshme dhe për të dokumentuar faktorët që ndikojnë te prodhimi. Imazhet satelitore dhe treguesit që tregojnë gjendjen e bimëve shtojnë një shtresë tjetër analize, duke bërë të mundur evidentimin e ndryshimeve brenda parcelës dhe ndjekjen e zhvillimit

të kulturës në kohë.

Për fermerët dhe bizneset e vogla dhe të mesme, vlera e kësaj pune qëndron te përkthimi i kërkimit në rekomandime praktike. Specialistët mund të ofrojnë këshillim më të saktë për planifikimin e ujitjes, kohën e ndërhyrjeve për mbrojtjen e bimëve, menaxhimin e plehërimit dhe reagimin ndaj episodeve të motit ekstrem. Kështu, sistemi forcon një nga funksionet kryesore të QTTB-së: ta bëjë inovacionin të përdorshëm në fermë.

QTTB Vlorë: Nga prodhimet karakteristike te tregjet evropiane

Vaji i ullirit, agrumet, rrushi, vera dhe bimët aromatike e mjekësore përfaqësojnë një pjesë të rëndësishme të potencialit bujqësor dhe eksportues të rajonit të Vlorës. Për të rritur praninë në tregjet e Bashkimit Evropian dhe më gjerë, prodhuesit dhe bizneset e vogla dhe të mesme duhet të sigurojnë cilësi të qëndrueshme, përdorim të përgjegjshëm të burimeve dhe kontroll më të mirë të faktorëve që ndikojnë te shëndeti i bimëve dhe te lënda e parë.

Sistemi i instaluar në QTTB Vlorë forcon kapacitetin e specialistëve për të ofruar këshillim të avancuar dhe të lidhur me kushtet vendore. Në ullishte, vreshta, agrume ose parcela me bimë aromatike, kombinimi i të dhënave nga sensorët me pamjet dhe analizat nga sateliti mund të ndihmojë në evidentimin e stresit, në optimizimin e ujitjes dhe në përcaktimin e momenteve me rrezik më të lartë për zhvillimin e sëmundjeve. Alarmet për temperatura ekstreme, reshje, erë ose ngricë mundësojnë reagim më të hershëm dhe planifikim më të mirë.

Përputhja me standardet nuk fillon në fund të linjës së përpunimit. Ajo ndërtohet që në parcelë, përmes kontrollit të kushteve të prodhimit, dokumentimit dhe vendimeve që ruajnë cilësinë e lëndës së parë.

Në këtë kuptim, investimi shkon përtej teknologjisë. Ai mbështet bashkëpunimin për futjen e teknologjive të reja në bujqësi dhe ndihmon ndërmarrjet të punojnë me lëndë të para më të njëtrajtshme, të zvogëlojnë defektet e cilësisë dhe të përmirësojnë mundësinë për të ditur ku dhe si është prodhuar produkti. Për bizneset e vogla dhe të mesme që synojnë tregje me vlerë të lartë, informacioni i besueshëm dhe praktikat e dokumentuara janë pjesë e aftësisë për të demonstruar plotësimin e kërkesave për e cilësisë, sigurisë ushqimore dhe qëndrueshmërisë.

Çfarë kërkon tregu nga prodhuesi

Tregjet evropiane dhe ndërkombëtare kërkojnë jo vetëm një produkt të mirë në pamje, por edhe procese të kontrolluara, lëndë të parë të qëndrueshme, dokumentim dhe menaxhim të rreziqeve. Standardet dhe kërkesat e blerësve krijojnë një gjuhë të përbashkët për cilësinë, sigurinë dhe qëndrueshmërinë. Për prodhuesit dhe bizneset e vogla dhe të mesme shqiptare, sfida është që këto kërkesa të përkthehen në veprime konkrete gjatë kultivimit, korries, grumbullimit dhe përpunimit.

Të dhënat agrometeorologjike mund të mbështesin vendime që ndikojnë te plotësimin e kërkesave: përdorimin më të arsyetuar të ujit dhe produkteve për mbrojtjen e bimëve, parandalimin e sëmundjeve, shmangien e korries në kushte të papërshtatshme dhe dokumentimin e episodeve klimatike. Së bashku me praktikat e mira bujqësore, analizat laboratorike dhe sistemet e menaxhimit të cilësisë, ato ndihmojnë në uljen e rrezikut që produkti të mos plotësojë një kërkesë cilësie ose të refuzohet nga tregu.

Kjo qasje është veçanërisht e rëndësishme për bizneset e vogla dhe të mesme, të cilat shpesh marrin lëndë të parë nga shumë fermerë. Kur

shërbimi këshillimor ndihmon në harmonizimin e praktikave dhe në reagimin ndaj rreziqeve të përbashkëta, ndërmarrja mund të marrë sasi prodhimi më të njëtrajtshme, të planifikojë më mirë përpunimin dhe të ulë kostot e seleksionimit, humbjeve ose ripunimit.

QTTB Korçë përmbyll hartën me pesë qendra

Me përfundimin e instalimit dhe trajnimit në QTTB Korçë, u përmbyll me sukses vendosja e sistemeve në të pesë Qendrat e Transferimit të Teknologjive Bujqësore. Korça i bashkohet kështu një infrastrukture kombëtare që shtrihet në zona me lloje të ndryshme prodhimi dhe kushte të ndryshme klimatike, duke krijuar mundësi për të provuar teknologjinë në kushte reale dhe të larmishme.

Për rajonin e Korçës, ku temperaturat e ulëta, ngricat, ritmi i reshjeve dhe ndryshimet sezonale kanë ndikim të rëndësishëm në prodhim, informacioni i saktë për zonën përreth mund të mbështesë vendime më të shpejta e më të mirëorientuara. Programi ofron parashikime orare dhe ditore, analiza historike dhe njoftime për fenomene ekstreme. Këto funksione mund të ndihmojnë specialistët të paralajmërojnë prodhuesit dhe të përshtatin rekomandimet sipas fazës së zhvillimit të kulturës dhe kushteve të momentit.

Trajnimi i specialistëve në Korçë, ashtu si në katër qendrat e tjera, përfshiu përdorimin e sistemit, kontrollin dhe mirëmbajtjen e tij, leximin e paneleve të të dhënave dhe interpretimin e informacionit për qëllime këshillimore. Përmbyllja e instalimit nuk është fundi i procesit, por fillimi i fazës së përdorimit: monitorimi i vazhdueshëm, analiza e të dhënave dhe komunikimi i rekomandimeve te fermerët.

Një rrjet që fuqizon shërbimin këshillimor

Forca e nismës nuk qëndron vetëm te pesë pajisje të veçuara, por te rrjeti që ato krijojnë. QTTB-të mund të shërbejnë si qendra digjitale monitorimi dhe demonstrimi, të gjenerojnë të dhëna për kushtet vendore dhe të shkëmbejnë përvojë mbi përdorimin e programit. Me akumulimin e të dhënave historike, specialistët do të mund të analizojnë ndryshimet me kalimin e kohës, të krahasojnë sezonet dhe të vlerësojnë më mirë se si ndryshueshmëria klimatike ndikon në kultura dhe rajone të ndryshme.

Rrjeti gjithashtu krijon bazë për përmirësimin e mbledhjes dhe përdorimit të të dhënave bujqësore. Lidhja me programet dhe sistemet ekzistuese të Ministrisë mund të përmirësojë rrjedhën e informacionit ndërmjet institucioneve, shërbimeve këshillimore dhe fermerëve. Në vend të informacionit të shpërndarë, krijohet mundësia për mbledhje më të strukturuar, përdorim më sistematik dhe shpërndarje më efikase të rekomandimeve bujqësore.

Përfitime konkrete për prodhuesit dhe bizneset e vogla dhe të mesme

Në nivel ferme, monitorimi në kohë reale mund të përmirësojë kohën e ujitjes, plehërimit dhe masave për mbrojtjen e bimëve. Modulet e rrezikut nga sëmundjet përdorin temperaturën, lagështinë, lagështinë e gjetheve dhe reshjet për të identifikuar kushte të favorshme për infeksion. Kjo u jep specialistëve mundësi të orientojnë masa parandaluese dhe të shmangin ndërhyrje të panevojshme. Përdorimi më efikas i ujit dhe produkteve mbrojtëse mund të ulë kostot dhe presionin mbi burimet natyrore.

Në nivel ndërmarrjeje, lënda e parë më e shëndetshme dhe më e njëtrajtshme sjell më pak humbje, përpunim më të parashikueshëm dhe cilësi më të qëndrueshme të produktit përfundimtar. Regjistrimi i kushteve të prodhimit ndihmon dokumentimin dhe mundësinë për

INTERVISTA

Kreu i KASH-it, Rrapaj: Toka bujqësore nuk është vetëm pronë private e një individi apo subjekti, por është edhe një objekt me rëndësi i sigurisë kombëtare

Kryetari i Këshillit të Agrobiznesit Shqiptar, Agim Rrapaj, deklaroi se mbrojtja e tokës bujqësore duhet të trajtohet si çështje e sigurisë kombëtare, ndërsa paralajmëroi për rrezikun që mund të sjellë përdorimi i saj për qëllime të tjera, përfshirë edhe instalimin e parqeve fotovoltaike.

Në një intervistë për “Aldo Morning Show”, Rrapaj u shpreh se nismat e reja në sektorin e bujqësisë nuk përbëjnë një reformë të vetme, por një seri masash të lidhura edhe me procesin e integritetit evropian.

“Po flasim për disa nisma, jo për një reformë të plotë në këtë drejtim. Janë disa nisma që janë të kushtëzuara edhe nga procesi i integritetit, sepse ky proces i kërkon këto nisma për objektivin që ne mund të arrijmë per anetaresimin në BE në vitin 2030”, tha Rrapaj.

Ai vlerësoi se ekziston rreziku që kufiri mes politikave bujqësore dhe atyre energjetike të mos jetë gjithmonë i qartë, veçanërisht për shkak edhe të mungesës së eksperiencës në këto procese.

“Natyrisht që rrezikon, sepse ne nuk kemi pasur eksperiencë në këto drejtime që përmendët. Dhe, duke mos pasur eksperiencë, gabimet bëhen më të mëdha. Nga gabimet mund të kalohet në procese të cilat mund të shkaktojnë dëme të pariparueshme, siç është edhe procesi i legalizimit”, u shpreh ai.

Rrapaj solli në vëmendje edhe reduktimin e sipërfaqes së tokës bujqësore në dispozicion për prodhimin e ushqimeve.

“Ne kemi pasur rreth 700 mijë hektarë tokë bujqësore të destinuar vetëm për prodhim bujqësor dhe asgjë tjetër, ndërsa sot ne disponojmë e punojmë për prodhim të ushqimit rreth 450 mijë hektarë. Kjo është një rënie drastike, e cila ka ardhur si pasojë e mosvlerësimit si objekt i sigurisë kombëtare, por edhe sepse në toka bujqësore janë ndërtuar objekte, të cilat

janë legalizuar më pas dhe toka ka humbur funksionin e saj bujqësor”, tha ai.

“Ushqimi ka përparësi ndaj energjisë”

Duke folur për instalimin e paneleve diellore në tokat bujqësore, Rrapaj tha se Shqipëria ka kufizime për shkak të sipërfaqes së tokës në dispozicion dhe nevojës për prodhim ushqimor.

“Ndërtimi i parqeve fotovoltaike është një nga mënyrat që bota përdor për prodhim energjie, por duhet të themi se Shqipëria është vendi që ka sipërfaqen e tokës për frymë në vlerën më të ulët në Evropë, në Ballkan dhe më gjerë. Edhe në një situatë të tillë, ne jemi të kufizuar në përdorimin e këtyre metodave të prodhimit të energjisë apo edhe të fermave agrovoltaike. Jemi të kufizuar për shkak të sipërfaqes së tokës, por edhe për gamen e prodhimit bujqësor që kemi. Ne prodhojmë një llojshmëri të madhe produktesh dhe jemi të detyruar të përdorim çdo parcelë, në çdo skaj të vendit për të prodhuar ushqim”, tha Rrapaj.

“Edhe prodhimi i ushqimit në Shqipëri ka përparësi në raport me energjinë, sepse energjia ka disa burime nga të cilat mund të prodhohet, ndërsa ushqimi ka vetëm një: tokën”, shtoi ai.

Sipas Rrapajt, pavarësisht nga kufizimet instalimi i paneleve diellore në objekte ekzistuese, si baxhot apo çatitë, mund të jetë një alternativë më e përshtatshme për furnizimin me energji elektrike.

“Nëse ne përdorim fotovoltaiket për baxhot që janë në mal, kjo është e pranueshme. Apo nëse i përdorim në disa objekte që mund të vendosen në çatitë e tyre, edhe kjo është e pranueshme dhe dobiprurëse”, tha ai.

Rrapaj theksoi se Shqipëria nuk duhet ta përdorë tokën bujqësore si hapësirë

për eksperimente.

“Shqipëria nuk është vendi i duhur për të bërë eksperimente me tokën bujqësore”, u shpreh ai, duke shtuar se përdorimi i sipërfaqeve mes paneleve për

kultivimin e perimeve duhet të vlerësohet përmes rezultateve konkrete mbi rendimentin dhe cilësinë e prodhimit.

Rreziku i ndryshimit të klasifikimit të tokës

I pyetur nëse klasifikimi i tokës mund të ndryshohet apo interpretohet në favor të investimeve të mëdha energjetike, Rrapaj tha se ky rrezik ekziston.

“Ekziston rreziku. Kemi edhe raste konkrete që kanë ndodhur. Media ka bërë presion dhe janë transmetuar shumë protesta të fermerëve. Duhet t'i bëjë këto në vijimësi, sepse është një nga mënyrat për të mbrojtur tokën”, deklaroi ai.

Sipas Rrapajt, mbrojtja e tokës bujqësore lidhet drejtpërdrejt me interesin e sigurisë kombëtare.

“Të mbrosh tokën bujqësore do të thotë të garantosh sigurinë kombëtare. Një fermer, për shembull, mund të ftojë shumë më tepër duke dhënë tokën me qira për panele diellore sesa duke mbjellë grurë. Shumë herë mund të thotë: “Pse unë duhet të prodhoj ushqim kur nuk ftoj?”, tha ai.

“Toka nuk është vetëm për të fituar një fermer apo një individ i veçantë, por në radhë të parë për të prodhuar ushqim dhe për t'i shërbyer sigurisë sonë kombëtare dhe për

sigurinë kombëtare mendon i gjithë komuniteti, e gjithë shoqëria, mendojnë të gjithë ata që kanë mendje të shëndoshë dhe mendojnë edhe për situata të vështira”, shtoi Rrapaj.

Ai vlerësoi se projektet fotovoltaike duhet të kenë një studim në rrang kombëtar, por sipas tij mungon ende një studim i plotë që përcakton qartë sipërfaqet ku mund të zhvillohen këto projekte.

“Patjetër që duhet të ketë. Por ne nuk kemi studime të mirëfillta. Kemi nisma për të hyrë në këtë proces, kemi disa rregullore të dala, por nuk kemi një studim të mirëfilltë dhe të përcaktuar saktë se ku mund të përdoren fotovoltaiket”, tha ai.

“Kemi perceptime të pashkruara, kemi rregulla të shkruara, por jo një platformë të plotë legjislative që të na japë siguri. Vendimet merren në institucione dhe shpesh nuk pyetet njeri nga komuniteti. Prandaj ky është një alarm i madh”, deklaroi Rrapaj.

Çmontimi i paneleve dhe turbinat e erës

Sa i përket përgjegjësisë për çmontimin e impianteve pas përfundimit të projektit, Rrapaj tha

se, sipas legjislacionit, përgjegjësia duhet t'i takojë subjektit që ka marrë lejen.

“Sipas legjislacionit, për rikthimin e tokës në gjendjen fillestare duhet ta paguajë ai që ka marrë leje për këtë koncesion apo që ka ushtruar këtë veprimtari. Por ne nuk kemi ende një praktikë të tillë. Ka risqe gjatë procesit dhe këto rreziqe duhen marrë parasysh”, tha ai.

Për turbinat e erës, Rrapaj vlerësoi se ndikimi në sipërfaqen e tokës është më i kufizuar, por projektet shoqërohen me probleme të tjera infrastrukturore.

“Me turbinat e erës është pak më e lehtë në konceptin e zënies së tokës, për shkak se ato nuk zënë të gjithë sipërfaqen. Këto nuk e nxjerrin tokën jashtë funksionit, por ndikojnë negativisht te mjedisi, te peizazhi dhe te rendimenti i tokës. Mund të ndikojnë edhe në rastet e sëmundshmërisë së bimëve”, tha ai.

“Prandaj studimet duhen bërë në mënyrë mjaft rigoroz dhe duhet bërë një vlerësim serioz i tyre”, shtoi Rrapaj.

Financimi i bujqësisë dhe censusi

Duke folur për financimin e sektorit, Rrapaj tha se nevojat nuk lidhen vetëm me bujqësinë, por me të gjithë zinxhirin e agrobiznesit.

“Flasim për nevojat që janë emergjente për bujqësinë, por jo vetëm për të. Flasim edhe për blegtorinë, peshkimin, akuakulturën, agrobiznesin, agropëpunimin, bimët mjekësore dhe aromatike, agroturizmin, bletarinë, bujqësinë organike dhe sektorë që janë të lidhur zinxhir me njëri-tjetrin”, tha ai.

“Bujqësia ka nevojë për më shumë financim, por kemi një ndryshim në politikat e qeverisë: dhënie e kredisë së butë me garanci, si edhe nisma si ‘Dyfisho sipërmarrjes tënde’. Ka burime nga Bashkimi Evropian, siç është

IPARD III, por edhe burime të tjera, si fondet e rritjes për Ballkanin Perëndimor. Bujqësia nuk është sektor strategjik, por është sektor jetik”, u shpreh Rrapaj.

Për censusin e bujqësisë, a tha se procesi është i domosdoshëm për të krijuar një panoramë më të qartë të sektorit dhe për të ndihmuar në hartimin e politikave më efikase.

“Censusi është një domosdoshmëri. Shteti mund të dijë shumë gjëra, por nuk i ka deklaruar, ndërsa tani ka një ndryshim shumë të madh: ato që i di shteti do të deklarohen. Kështu që edhe opinioni publik do të jetë më ndikues që disa politika, të cilat nuk janë realizuar deri më sot, të realizohen me më shumë efikasitet”, deklaroi ai.

Këshilla për fermerët

I pyetur se çfarë do t'i këshillonte një fermeri që mendon të japë tokën me qira për panele, të përdorë prodhimin si garanci dhe të marrë kredi, Rrapaj tha se zgjedhja e tij do të ishte financimi i vazhdimet të aktivitetit bujqësor.

“Edhe unë do ta këshilloja në mënyrë të padiskutueshme që ai të marrë kredi, të vazhdojë prodhimin bujqësor dhe blegtoral, sepse nuk besoj që fermerët tanë kanë në përdorim toka joproduktive”, tha ai.

Në përfundim, Rrapaj e cilësoi mbrojtjen dhe kontrollin e tokës bujqësore si një proces që ka nisur prej dekadash dhe që vijon edhe sot.

“Jo, ky është vazhdimi i një beteje për kontrollin e tokës shqiptare, pasi kontrolli nuk ka filluar sot, por që me ligjin 7501 dhe ka vijuar me arnimet që i janë bërë këtij ligji”, u shpreh ai.

“Mendoj se vazhdon edhe sot e kësaj dite dhe do të jetë një beteje e vështirë. Urojmë që të jetë në favor të përdorimit të tokës bujqësore për ushqim”, përfundoi kryetari i Këshillit të Agrobiznesit Shqiptar.

UNIDO

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, UNIDO dhe SECO bashkojnë pesë qendrat në një rrjet që sjell më shumë informacion, më pak humbje dhe prodhim me cilësi më të lartë për fermerët në gjithë Shqipërinë

(Vijon nga faqen 3)

të ditur ku dhe si është prodhuar produkti, dy elemente me rëndësi për skemat e certifikimit dhe kërkesat e blerësve ndërkombëtarë. Për sektorët e mbështetur nga Programi Global për Cilësinë dhe Standardet, veçanërisht bimët aromatike e mjekësore dhe frutat e perimet, kjo lidh prodhimin në fermë me objektivin më të gjerë të konkurrueshmërisë në treg.

Si do të matet ndikimi

Vlera e rrjetit do të vlerësohet përmes rezultateve që prodhon në institucione, ferma dhe ndërmarrje. Në nivel institucional, treguesit përfshijnë numrin e agronomëve dhe specialistëve të aftë për të interpretuar të dhënat, rekomandimet ose buletinet e përgatitura mbi bazën e monitorimit dhe përdorimin e informacionit në shërbimet kombëtare këshillimore. Këto tregojnë nëse pajisja është integruar realisht në punën e QTTB-së.

Në nivel prodhuesi, rëndësi kanë përmirësimi i kohës së ujitjes, plehërimit dhe mbrojtjes së bimëve, marrja e vendimeve duke u mbështetur të të dhënat dhe ulja e humbjeve nga sëmundjet ose moti ekstrem. Në nivel tregu, synohen lëndë të para më të njëtrajtshme,

dokumentim dhe të dhëna më të mira që tregojnë ku dhe si është prodhuar produkti, më pak probleme që cenojnë cilësinë dhe plotësim më të mirë me kërkesat ndërkombëtare. Kjo mënyrë matjeje e mban fokusin te ndikimi dhe jo vetëm te instalimi fizik.

Teknologji, aftësi dhe punë për të ardhmen

Sistemet janë ndërtuar për punë afatgjatë në mjedis të jashtëm, me furnizim nga bateri e rikarikueshme dhe panel diellor, ruajtje të brendshme të të dhënave dhe transmetim të sigurt drejt programit. Megjithatë, qëndrueshmëria reale e nismës varet po aq nga aftësitë njerëzore, mirëmbajtja dhe integrimi i përdorimit të të dhënave në punën e përditshme e shërbimit këshillimor. Pikërisht për këtë arsye, çdo instalim u shoqërua me trajnim praktik dhe orientim për interpretimin e informacionit.

Në afat më të gjatë, përvoja e pesë QTTB-ve do t'i japë Ministrisë një bazë konkrete për të vlerësuar zgjerimin e sistemeve të monitorimit digjital në zona të tjera. Treguesit e suksesit do të lidhen jo vetëm me funksionimin e pajisjeve, por edhe me numrin e specialistëve të trajnuar, rekomandimet e prodhuara, fermerët dhe bizneset e vogla dhe të mesme që marrin këshillim, uljen e humbjeve, përmirësimin e

kohës së ndërhyrjeve dhe rritjen e cilësisë së prodhimit.

Përmbyllja e instalimit në Korçë e shndërron nismën në një rrjet të prekshëm kombëtar. Nga Lushnja, ku të dhënat mbështesin kërkimin dhe eksperimentet, te Vlora, ku ato lidhen me cilësinë dhe tregjet e eksportit, dhe deri te Korça, ku rrjeti plotësohet, mesazhi është i njëjtë: bujqësia më inteligjente ndërtohet duke kombinuar teknologjinë, dijen bujqësore dhe shërbimin publik. Ky bashkëpunim mes Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, UNIDO-s dhe SECO-s vendos një themel të rëndësishëm për një bujqësi shqiptare më moderne, më rezistente ndaj ndryshimeve klimatike dhe më konkurruese në tregjet evropiane e ndërkombëtare.

Përmes GQSP-së, kjo nismë demonstroi se cilësia, standardet dhe përdorimi i teknologjisë digjitale mund të trajtohen si pjesë e të njëjtit proces zhvillimi. Të dhënat e sakta përmirësojnë vendimin për punën në fermë; vendimi më i mirë mbron cilësinë e prodhimit; cilësia më e qëndrueshme ndihmon në plotësimin e kërkesave; dhe plotësimin e kërkesave hap mundësi më të mëdha për bizneset e vogla dhe të mesme në treg. Ky zinxhir ndikimi është arsyeja pse investimi në pesë QTTB ka rëndësi shumë më të gjerë sesa vetë instalimi i pajisjeve.

Shqipëria, drejt hapjes së një tregu të ri financiar - Në shtator, drafti i parë për Taksonominë Kombëtare të Gjelbër

Shqipëria po hedh bazat për një treg të ri të financimit të gjelbër, në një kohë kur ndryshimet klimatike po shndërrohen jo vetëm në një problem mjedisor, por edhe në një rrezik për ekonominë dhe sistemin financiar.

Banka Evropiane e Investimeve vë theksin në faktin se Shqipëria po zhvillon taksonominë e parë kombëtare të gjelbër, një sistem që do të përcaktojë qartë se cilat aktivitete dhe projekte mund të klasifikohen si investime të gjelbra. Drafti i parë pritet të jetë gati deri në fund të shtatorit 2026.

Procesi mbështetet me asistencë teknike nga Banka Evropiane e Investimeve dhe financohet nga qeveritë e Gjermanisë dhe Luksemburgut.

Nevoja për një sistem të tillë lidhet drejtpërdrejt me ekspozimin e ekonomisë shqiptare ndaj ndryshimeve klimatike.

Sipas Bankës Evropiane të Investimeve, testi i Bankës së Shqipërisë për rrezikun e tranzicionit klimatik, i pari i këtij lloji në Ballkanin Perëndimor, ka treguar se më shumë se gjysma e kreditimit bankar në Shqipëri është e përqendruar në sektorë të ekspozuar ndaj rreziqeve klimatike, përfshirë transportin dhe ndërtimin, të

cenueshëm nga përmbytjet dhe zjarret.

Shifrat tregojnë përmasat e problemit.

Sipas të dhënave të cituara nga Banka Botërore, Shqipëria renditet ndër vendet më të ekspozuara ndaj fatkeqësive në Europë. Gjatë dy dekadave të fundit, përmbytjet, zjarret, rrëshqitjet e tokës dhe tërmetet kanë prekur 95% të bashkive të vendit.

Vlerësimet konservatore tregojnë se dëmet e lidhura me klimën mund të arrijnë deri në 7% të Prodhimit të Brendshëm Bruto të Shqipërisë deri në vitin 2050.

Veçanërisht i ekspozuar mbetet sektori energjetik. Pjesa më e madhe e energjisë elektrike të Shqipërisë prodhohet nga hidrocentralet, çka e bën bilancin energjetik të vendit të varur nga reshjet.

Pikërisht për këtë arsye, zgjerimi i energjisë diellore konsiderohet kritik për diversifikimin e miksit energjetik dhe reduktimin e varësisë nga hidrocentralet.

Por ndryshimi që po përgatitet shkon përtej energjisë.

Shqipëria synon të zhvillojë edhe tregun e kapitaleve dhe një kuadër për emetimin e obligacioneve sovraane të

gjelbra. Taksonomia do të përcaktojë se çfarë quhet investim i gjelbër; kuadri i obligacioneve do të vendosë rregullat për financimin e këtyre projekteve, ndërsa më pas mund të nisë emetimi i instrumenteve financiare.

Sistemi financiar shqiptar aktualisht mbetet i përqendruar kryesisht te bankat, ndërsa tregu i kapitaleve, obligacionet e korporatave dhe financimi përmes aksioneve janë ende pak të zhvilluara.

Sipas ekspertëve, Shqipëria në thelb po përpigjet të ndërtojë një treg kapitalesh pothuajse nga e para dhe të krijojë mekanizma të rinj financimi.

Një shembull konkret mund të jetë ndërtimi i një centrali diellor përmes një obligacioni të gjelbër. Investitorët financojnë projektin duke blerë obligacionin, ndërsa paratë e mbledhura përdoren vetëm për investimin e përcaktuar. Emetuesi duhet më pas të raportojë se si janë përdorur fondet dhe çfarë rezultatesh mjedisore janë arritur.

Investitorët e parë potencialë mund të jenë institucionet financiare ndërkombëtare, investitorët rajonalë dhe diaspora, por edhe bankat dhe fondet e pensioneve në Shqipëri.

Ndërkohë, presioni mbi bizneset shqiptare do të rritet edhe nga integrimi evropian dhe rregullat e reja të BE-së për karbonin, raportimin klimatik dhe standardet mjedisore.

Në këtë panoramë, taksonomia e gjelbër synon të krijojë një gjuhë të përbashkët mes bankave, bizneseve, shtetit dhe investitorëve. Se çfarë është realisht një investim i gjelbër dhe ku duhet të drejtohet kapitali në ekonominë shqiptare të së ardhmes.

Nënshkruhet marrëveshja e sigurimeve shoqërore me Poloninë

Shqipëria e mirëpret nënshkrimin nga presidenti i Polonisë, Karol Nawrocki, të Marrëveshjes për Sigurimet Shoqërore mes dy vendeve.

Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme e vlerësoi këtë si një hap të rëndësishëm që u garanton qytetarëve shqiptarë njohjen e periudhave të punës dhe transferimin e kontributeve të tyre shoqërore edhe në Poloni.

Kjo marrëveshje i bashkohet marrëveshjeve të ngjashme që Shqipëria ka lidhur me vende si Italia, Gjermania, Austria, Belgjika, Franca,

Zvicra, Hungaria, Kanadaja dhe të tjera.

Sipas MEPJ-së, marrëveshja

garanton më shumë të drejta e mundësi për shtetasit shqiptarë që jetojnë jashtë vendit.

Nga serrat e Samaticës drejt Europës, historia e fermerit Mariglen Ziu

Nga serrat e Samaticës në Berat drejt tregjeve europiane. Kjo është historia e Mariglen Ziut, i cili prej 16 vitesh merret me kultivimin e perimeve dhe ka ndërtuar aktivitetin e tij bujqësor duke e orientuar prodhimin drejt eksportit.

Në një sipërfaqe prej 8 dynmësh me serra, Mariglenu kultivon perime të ndryshme, duke e çuar prodhimin e tij përtej tregut vendas. Italia, Kroacia dhe Rumania janë disa prej vendeve ku mbërrijnë produktet e fermës së tij.

Puna e nisur vite më parë është shndërruar në një aktivitet të qëndrueshëm bujqësor, ku prodhimi në serra dhe orientimi drejt eksportit kanë krijuar mundësi për zhvillimin e mëtejshëm të fermës.

Së fundmi, Mariglen Ziu ka aplikuar për të përfutur nga skema e kompensimit të faturave tatimore, përmes së cilës fermerët përfitojnë rimbursim në masën 10% të faturave.

Për Mariglenin, kjo

mbështetje përkthehet në një ndihmë konkrete për përballimin e kostove dhe vijimin e investimeve në aktivitetin bujqësor.

Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural (AZHBR) e konsideron kompensimin 10% të faturave si një mbështetje shtesë për fermerët, që synon

të ulë kostot e prodhimit dhe të krijojë më shumë hapësirë për zhvillimin e aktivitetit.

Historia e fermës së Mariglen Ziut është një tjetër shembull i potencialit të bujqësisë shqiptare për të prodhuar për tregun vendas, por edhe për të konkurruar në tregjet europiane përmes eksporteve.

Sako: Nis ndërtimi i Markatës së Manzës, mbështetje për prodhuesit vendas

Kryetarja e bashkisë Durrës, Emirana Sako njoftoi se ka nisur puna për ndërtimin e Markatës së Manzës, një investim që synon të mbështesë zhvillimin rural dhe ekonomik të njësive administrative Manzë.

Në një postim në rrjetet sociale, Sako bëri të ditur se projekti do të shërbejë jo vetëm si një hapësirë e re tregtimi, por edhe si pjesë e një strategjie më të gjerë për zhvillimin e zonës, e cila ka potencial të konsiderueshëm bujqësor dhe blegtoral.

Markata do të funksionojë si një pikë qendrore për mbledhjen, tregtimin, shpërndarjen dhe promovimin e prodhimeve ushqimore vendase, duke krijuar më shumë mundësi për

fermerët dhe prodhuesit e zonës dhe duke synuar rritjen e vlerës së produkteve të tyre.

Sipas Sakos, investimi pritet të ndikojë gjithashtu në formalizimin dhe standardizimin e ak-

munitetin.

Kryebashkiakja e Durrësit nënvizoi se ndërtimi i Markatës së Manzës synon të kontribuojë edhe në përmirësimin e estetikës urbane të zonës,

tivititet tregtar, përmirësimin e kushteve të sigurisë ushqimore dhe krijimin e një hapësire më funksionale e dinjitoze për ko-

duke i dhënë një funksion të ri hapësirës dhe duke mbështetur zhvillimin e qëndrueshëm të komunitetit.

AZHBR: 414 aplikime nga fermerët e rinj për investime në bujqësi

Blegtorinë dhe mekanizimin bujqësor kanë zgjedhur si prioritet për investimet e tyre fermerët e rinj në kuadër

nave të publikuara nga Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural (AZHBR).

Në total janë regjistruar 414

të Skemës Kombëtare të Mbështetjes 2026, sipas të dhë-

aplikime nga fermerët e rinj, me fokus në rritjen e kapac-

iteteve prodhuese dhe modernizimin e fermave.

Sipas AZHBR-së, 223 aplikime janë për blerje kafshësh, 164 aplikime për makineri bujqësore, ndërsa 27 aplikime për ndërtimin ose përmirësimin e strehimeve për kafshët.

Të dhënat tregojnë se blegtoria mbetet drejtimi kryesor i investimeve të fermerëve të rinj, ndërsa mekanizimi zë një peshë të rëndësishme në përpjekjet për rritjen e eficiencës dhe produktivitetit në fermë.

Sipas AZHBR-së, këto investime synojnë forcimin e fermave të reja, rritjen e kapaciteteve prodhuese dhe zhvillimin e një bujqësie më moderne e konkurruese.

BUJQËSI

Agronomët, profesion me urdhër - Projektligji: Specialistët e bujqësisë do të licencohen nga Urdhri i Agronomit

Deri më tani agronomët e kanë ushtruar profesionin e tyre vetëm me diplomën e UBT. Por ky dokument i vetëm nuk do të jetë i mjaftueshëm, që specialistët e tokës dhe bimës të ushtrorjnë profesionin e tyre do t'ju duhet të anëtarësohen pranë entit publik Urdhrit të Agronomit, kjo

parashikuar të mbështetet financiarisht nga buxheti i shtetit afërsisht me 42 mln lekë vetëm për vitin e parë. Pas kësaj periudhe urdhri duhet t'i garantojë vetë të ardhurat nga tarifat e licencave dhe trajnimit. Sipas ministrisë së bujqësisë rregullimi i profesionit të agronomit do të ulë numrin e abuzimeve.

eksporti.

Ndërkohë një raport i FAO-s cilëson se sugjerimet e gabuara kanë kontaminuar tokën bujqësore.

Sipas të dhënave të FAO-s (2022), mbi 35% e tokave bujqësore në Shqipëri shfaqin shenja degradimi, ku ndërhyrjet e pasakta agronomike janë faktor kontribues i rëndësishëm.

Zv./ministri i bujqësisë Arjan Japullari, thotë se Urdhri i Agronomit së pari do të ndihmojë fermerët që të marrin më të mirën prej tokës së tyre.

“Ky agronom do të ketë më shumë dinjitet profesional, por edhe fermeri do të ketë një shërbim më cilësor dhe të kualifikuar që kjo të përkthet në një bujqësi më me profesionalizëm dhe me produkte më të sigurta për konsumatorin.

Raportet e ISHP dhe inspektorateve bujqësore doku-

do të ndodhë nëse parlamenti jep dritën jeshile për projektligjin “Urdhri i Agronomit në Republikën e Shqipërisë”, i cili prej muajit qershor është hedhur për konsultim publik.

Në relacion thuhet synimi i këtij urdhri janë rregullimi i profesionit të agronomit.

“Ligji për Urdhrin e Agronomit ndodhet në fazën që do të kalojë në qeveri, më pas do të ndjekë rrugën në komisione e në fund në parlament. Për agronomët përfshirja e profesioneve të rregulluara me një ligj të veçantë ka shumë rëndësi sepse do të thotë që profesioni merr një status të qartë ligjor”, shprehet Arjan Japullari, zv./ministër bujqësie.

Formimi i urdhrit është

mentojnë raste të qarta keqpërdorimi të pesticideve. Kjo ka sjellë që produktet ushqimore të rezultojnë me ngarkesë kimike mbi kufijtë e lejueshëm të BE-së, duke shkaktuar kthim mallrash dhe humbje

rin shqiptar“, shton zv./ministri i Bujqësisë.

Nëse ky urdhër miratohet, edhe agronomët do të drejtohen nga një president i cili do të jetë drejtuesi i këtij institucioni.

Frutikultura në fazën e vjeljes, agronomët: Prodhim i mbarë këtë sezon

Pas muajsh pune që kanë nisur në fillim të vitit, fermerët e frutikulturës hyjnë tashmë në një nga fazat më të rëndësishme të ciklit bujqësor, atë të vjeljes.

Në parcelat bujqësore po mbledhen varietete të ndryshme frutash, ndërsa në këtë periudhë vijon edhe pjekja graduale e rrushit.

Agronomi pranë Shërbimit të Ekstensionit Bujqësor, Sherif Visha, bën të ditur se ky sezon paraqitet më i favorshëm krahasuar me një vit më parë.

Sipas tij, kushtet e motit kanë ndikuar pozitivisht në zhvillimin e pemëve frutore dhe në rendimentin e prodhimit.

“Kumlla ka vazhduar të piqet kumbulla verore. Kumbullat janë me cikël, domethënë që janë shumë të rëndësishme, dhe jemi në momentin që ka ardhur koha për ta vjelë frutin. Kumbulla

ka pasur një prodhim shumë, shumë cilësor, të mirë dhe të bollshëm.”

Kumbullat, mollët dhe fru-

vjeljes së frutit, duhet t'i afrohet plehu organik. Pastaj me punimet dimërore vazhdojmë, vjeshtore-dimërore.”

>> Kumlla kumlla ka vazhduar të piqet kumbulla verore,

tat e tjera sezonale janë tashmë në treg, ndërsa fermerët po vijnë punën për të përfunduar vjeljen në kohën e duhur dhe për të ruajtur cilësinë e prodhimit.

“Viti tjetër duhet të rritet një çik masat agroteknike. Shërbimet, normalisht pas

Specialistët këshillojnë fermerët që, pas përfundimit të vjeljes, të vijnë me punimet e nevojshme në pemëtore, veçanërisht me plehërimin dhe trajtimet e përshtatshme, me qëllim përgatitjen e bimëve për ciklin e ardhshëm prodhues.

Subvencionet ulin kostot dhe nxisin investimet, blegtori në Durrës trefishon numrin e krerëve

Mbështetja përmes Skemës Kombëtare ka ndihmuar fermerët të ulin kostot e prodhimit, të investojnë në mekanizim dhe të zgjerojnë aktivitetin e tyre blegtoral.

Një shembull është ferma familjare e Indrit Pishës, në fshatin Katund i Ri (Durrës), ku prej rreth 10 vitesh ai punon së bashku me familjen për zhvillimin e aktivitetit blegtoral.

Agencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural (AZHBR), ndau historinë e fermerit që ka përfutur nga mbështetja e Skemës Kombëtare për gjedhë, duke e përdorur atë për zgjerimin e fermës dhe uljen e kostove të aktivitetit.

“Kam një fermë familjare. Falë subvencioneve të AZHBR-së, në këto 10 vite kemi shtuar numrin e krerëve nga 50, në 150”, shprehet fermeri.

Aktualisht, ferma vijon aktivitetin me rreth 105 krerë, ndërsa puna e përditshme përfshin ushqimin e kafshëve, mjeljen, kujdesin për tufën dhe ruajtjen e qumështit në kushtet e duhura.

Një pjesë e rëndësishme e investimeve të familjes ka shkuar për mekanizimin e fermës. Fermeri tregon se ka investuar në pajisje të avancuara për procesin e mjeljes, të cilat mundë-

sojnë që qumështi, pas mjeljes së lopëve, të depozitohet drejtpërdrejt në tankerin ftohës.

“Kam investuar në mekanizimin e fermës për mjeljen me pajisje të avancuara që bëjnë mjeljen e lopës dhe depozitim të qumështit drejt në tankun ftohës”, tregon Pisha.

Sipas AZHBR-së, mbështet-

Ferma familjare në Katund të Ri është një nga shembujt e fermerëve që kanë zgjeruar aktivitetin e tyre përmes kombinimit të mbështetjes publike me investimet private, duke synuar një prodhim më të qëndrueshëm dhe më konkurrues.

AZHBR vijon zbatimin e skemave të mbështetjes për

ja financiare për blegtorinë synon të ndihmojë fermerët në rritjen e numrit të krerëve, përmirësimin e kushteve të mbarështimit dhe modernizimin e proceseve të prodhimit.

Në rastin e fermës së Pishës, subvencionimi është shoqëruar me investime në teknologji dhe mekanizim, duke ndikuar në rritjen e eficiencës dhe në përmirësimin e menaxhimit të aktivitetit.

fermerët dhe blegtorët, me fokus në zhvillimin e fermave, rritjen e prodhimit dhe modernizimin e sektorit bujqësor.

Në Skemën Kombëtare të Mbështetjes në Bujqësi 2026, për masat në blegtori janë kualifikuar gjithsej mbi 15 mijë aplikime, të cilët përfitojnë subvencion 12 mijë lekë për krerë/gjedh, për tufa me 5 krerë dhe 1500 lekë për krerë të imta për tufa me 50 krerë.

“Zoonozat”, kërcënimi i padukshëm nga kafshët te njerëzit. Marrja e masave për luftimin e insekteve dhe parazitëve

Rritja e temperaturave gjatë verës favorizon shtimin e insekteve dhe parazitëve që mund të përhapin sëmundje te kafshët. Specialistët bëjnë

“Sëmundjet kryesore dhe që janë problem për njerëzimin janë zoonozat, që quhen ndryshe sëmundje që kalojnë nga kafshët në njerëzit ose dhe anasjelltas.

turuese ose mushkonjat. Është detyrë që të gjithë duhet të marrin masa për luftimin e insekteve të jashtme të brendshme nëpër kuzhina, nëpër stalla, nëpër oborre ose në kafshët e imta. Problemi janë piroplazmoza që është një sëmundje që përhapet nga kërpushat ose nga rriqnat ose janë dhe sëmundjet e tjera të cilat transmetohen me po këta insekte. Duhet të bëhet një luftë masive”, tha veterineri Arben Qafëzezi.

Sipas vizitave të veterinerit në ferma, fermerët po tregohen gjithnjë e më të kujdesshëm për shëndetin e kafshëve, duke zbatuar masat e

thirrje për marrjen e masave parandaluese, veçanërisht në ambientet ku mbahen kafshët.

Mushkonjat dhe insektet e tjera mund të shërbejnë si bartëse të sëmundjeve, ndaj rekomandohet trajtimi dhe dezinfektimi periodik i stallave, si dhe mbajtja e tyre në kushte të pastra dhe të kontrolluara.

Një tjetër problem që prek veçanërisht kafshët e imta është piroplazmoza, ndaj lufta kundër insekteve dhe parazitëve mbetet një nga masat kryesore për mbrojtjen e shëndetit të kafshëve.

Në këtë stinë shtohen vektorët që përhapin këto sëmundje dhe një nga këta vektorë janë mizat flu-

nevojshme parandaluese dhe duke kërkuar në kohë ndihmën e specialistëve.

Në Parkun Natyror “Cangonj” evidentohet prania e ketrit, Sciurus vulgaris

Prania e ketrit (Sciurus vulgaris) është evidentuar në Parkun Natyror “Cangonj”, gjatë monitorimit të biodiversitetit të kryer nga stafi i Administratës së Zonave të Mbrojtura Korçë.

AdZM Korçë bëri të ditur se ketri u vëzhgua në kurorën e një pise, duke dëshmuar praninë e kësaj specijeje në habitatet pyjore të zonës.

Ketrat janë gjitarë karakteristikë të habitateve pyjore dhe ushqehen kryesisht me fara, fruta, sytha dhe pjesë të tjera bimore.

Prania e kësaj specijeje në Parkun Natyror “Cangonj” tregon rëndësinë e habitateve pyjore të zonës, të cilat ofrojnë kushte të përshtatshme për ushqimin dhe zhvillimin e saj.

Ketri e përqëndron aktivite-

tin e tij në gjetjen e ushqimit. Bishti i gjatë e ndihmon të bal-

zbret në tokë vetëm kur është e nevojshme.

ancojë apo të drejtojnë turpin gjatë kërcimit apo vrapimit në pemë. Ketrat nuk janë territorialë dhe nuk jetojnë në grupe. Ketri e kalon pjesën më të madhe të kohës në pemë dhe

Monitorimi i biodiversitetit në zonat e mbrojtura vijon të kontribuojë në njohjen e specieve dhe në vlerësimin e gjendjes së habitateve të tyre natyrore.

Ndalesa panoramike në Kaninë, e parezistueshme gjatë udhëtimit drejt jugut

Rruga drejt Vlorës nuk është vetëm një udhëtim drejt detit, por edhe një mundësi për të zbuluar peizazhe që e bëjnë vetë rrugëtimin pjesë të pushimeve.

Në lartësitë e Kaninës, përballë panoramës së gjerë të

Karaburunit.

Fotografitë e turistëve që ndalojnë në këtë pikë panoramike përcjellin pikërisht këtë atmosferë: vizitorë që admirojnë peizazhin, familje që fotografohen së bashku, çifte që ndajnë momente nga udhëtimi

Kjo rrugë krijon një lidhje më të shpejtë dhe më të aksesueshme me zonat turistike, duke lehtësuar lëvizjen e automjeteve, kur fluksi i pushuesve drejt Vlorës dhe bregdetit jugor rritet ndjeshëm.

Në ditët e gushtit, kur plazhet e Vlorës dhe zonat përreth mbushen me pushues, çdo rrugë alternative që ndihmon në lehtësimin e qarkullimit merr një rëndësi të veçantë.

Kjo jo vetëm që ndihmon turistët të arrijnë më lehtë në destinacion, por krijon edhe mundësi për të eksploruar më shumë zona gjatë të njëjtës ditë.

Kanina, në këtë mënyrë, nuk është vetëm një rrugë kalimi drejt Vlorës, por edhe një ndalesë që i shton vlerë eksperiencës turistike. Ajo ndërthur aksesin, panoramën dhe natyrën, duke krijuar një tjetër pikë tërheqëse për vizitorët gjatë sezonit veror.

Rruga e re me gjatësi 29 km vlerësohet një ndër segmentet me ndikimin më të lartë turistik që ka ndikuar ndjeshëm në lehtësimin e trafikut në qytetin e Vlorës.

Bajpasi nis nga rrethrrullimi në fund të autostradës Levan-Vlorë. Rruga anashkalon Kaninën në pjesën perëndimore, mbi Vlorë, në një nivel rreth 300 m nën kështjellë, nga ku ofron pamje spektakolare përgjatë Gjirit të Vlorës.

qytetit dhe Gjirit të Vlorës, turistët ndalojnë për pak çaste, duke shijuar pamjen dhe duke e përjetësuar atë përmes fotografive.

Sidomos gjatë ditëve të gushtit, kur Vloa pret mijëra pushues, kjo pikë panoramike është kthyer në një ndalesë të preferuar për vizitorët vendas dhe të huaj.

Për disa minuta, automjetet lënë rrugën dhe turistët i drejtohen pamjes së detit, ndërsa aparatet fotografike dhe telefonat fiksojnë Gjirin e Vlorës që prej kësaj pike dallohet i gjithë nga laguna e Nartës e deri në shpatet shkëmbore të

dhe pushues që ndalojnë për të shijuar për pak minuta pamjen e Vlorës. Këto momente e tregojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë se bukuria e destinacionit nis të përjetohet që në rrugën drejt tij.

Nga kjo lartësi, qyteti, gjiri dhe deti shfaqen në një tablo të vetme, duke ofruar një këndvështrim që e bën udhëtimin drejt destinacionit po aq të veçantë sa qëndrimi në të.

Kanina, në këtë mënyrë, nuk është vetëm një rrugë kalimi, por edhe një pikë ku turistët ndalojnë, admirojnë dhe marrin me vete kujtime nga Vloa.

Nis rikonstruksioni i merkatos së mishit në Shkodër

Kryetari i bashkisë Shkodër, Benet Beci informoi se ka nisur puna për rikonstruksionin e plotë të merkatos së mishit, një investim i bashkisë që synon transformimin e kësaj hapësire.

Beci, përmes një postimi në rrjetet sociale ka ndarë pamje

nga kantieri i punimeve, duke theksuar avancimin e projektit.

Sipas Becit, ndërhyrja parashikon përmirësimin e kushteve dhe krijimin e një hapësire tërësisht të transformuar, në funksion të tregtarëve dhe qytetarëve.

Rikonstruksioni i merkatos së mishit synon të sjellë një mjedis më të përshtatshëm dhe funksional, duke përmirësuar standardet e shërbimit dhe kushtet për aktivitetin tregtar në këtë hapësirë të qytetit të Shkodrës.

Zjarret, ndërtimet kryesore klimatike, çfarë lajmërohet deri në vitin 2050

Zjarret në një vit po kthehen në një nga një vit klimatike me vlerat më të mëdha për Shqipërinë, të nxitur nga rritja e temperaturave, që janë të gjata dhe pakësime gjatë verës.

Sipas Planit të Përshtatjes ndaj Ndryshimeve Klimatike 2026–2036, zjarret, së bashku me përmytjet, që mësojnë dhe rrëshqitjen e tyre, pajisjet mbi 90% të dëmeve të regjistruara nga pikat klimatike në vend.

Gjatë dy ditëve të fundit, kafshët natyrore dhe klimatike kanë prekur 95% të bashkive shqiptare.

Rritja e temperaturave dhe ulja e ajrit të tokës do të ndodhë që të ndizet, duke zgjatur sezonin e zjarreve dhe duke rritur që flakët të përhapen në sipërfaqe më të madhe.

Parashikimet klimatike tre-

gojnë se deri në vitin 2050, temperatura mesatare mund të rritet me 0.9–2 gradë Celsius, ndërsa reshjet verore mund të bien me 8.1–17.6%.

Zjarret dëmtojnë biodiversitetin, degradojnë dhe ekspozojnë tokën ndaj erozionit, cenojnë burimet ujore dhe kullotat, si dhe ulin aftësitë e pyjeve për të përthithur karbonin.

Dëmet transmetohen edhe në bujqësi, blegtori dhe turizëm, ndërsa komunitetet rurale humbasin burimet e ardhura nga druri, bimët mjekësore dhe produktet e tjera pyjore.

Plani parashikon se dëmet ekonomike nga ndryshimet klimatike në të gjitha mund të jenë deri në 7% të Prodhimit të Brendshëm Bruto të Shqipërisë në vitin 2050, në ndryshime të masave të përshtatura.

Për të ndërhyrë rrezikun, Plani Kombëtar të tjera synon shpërthimin e katër fidanishteve dhe rrypulleve të sulmeve të pyjeve të zhveshura, të tjera nga erozioni, zjarret dhe prerjet.

Parashikohet gjithashtu monitorimi i mbijetesës së fidanëve dhe llojeve të ndryshme të kushteve të reja klimatike.

Masat e komponentëve të menaxhimit të pyjeve dhe të tjerave të sigurisë, restaurimin e ekosistemeve të mbrojtura, në erozionin e tyre dhe të tjera të tjera.

Në total, Plani Kombëtar ka 13 masa prioritare për sektorin e pylltarisë. Zbatimi i tyre do të shtrihet gjatë periudhës 2026–2036, ndërsa disa afatgjata parashikohet të vijojnë deri në vitin 2042.

"Monitor"

Pelegrinazhi në malin e Tomorit, AdZM Berat tabela informuese dhe pika grumbullimi për mbetjet

Specialistët e Administratës së Zonave të Mbrojtura (AdZM) Berat në kuadër të përgatitjeve për festën e pelegrinazhit në Parkun Kombëtar “Mali i Tomorit” kanë ndërmarrë masa praktike për menaxhimin dhe mirëmbajtjen e territorit.

Në zonat e frekuentuara nga vizitorët janë vendosur tabela informuese, ndërsa janë krijuar edhe pika të posaçme për grumbullimin e mbetjeve, duke

përdorur zgjidhje të përshtatura sipas kushteve të terrenit.

AdZM Berat thekson se këto masa synojnë që gjatë ditëve të pelegrinazhit hapësirat e parkut të mbahen të pastra, të rregullta dhe të sigurta për të gjithë vizitorët dhe besimtarët.

Data 20 gusht shënon nisjen e pelegrinazhit drejt malit të Tomorit, një mal i konsideruar “i shenjtë”, pasi në të prehet

shenjtori i familjes së profetit Muhamed, Abaz Aliu.

Festa e Shenjtë e Bektashinjve organizohet nga 20-25 gusht dhe mbledh çdo vit në Teqenë e Kulmakut pelegrinë nga e gjithë Shqipëria dhe jo vetëm.

Mijëra pelegrinë udhëtojnë drejt Teqesë së Kulmakut për të kremtuar festën e Baba Tomorit nën ritmet fetare të bektashinjve, pavarësisht besimeve fetare që u përkasin.

Mbrojtja nga përmytjet, tender 2.3 mln euro për Devollin dhe Osumin

Rreth 2.3 milionë euro do të vihen në dispozicion për ndërhyrje kundër përmytjeve dhe gërryerjeve në lumenjtë Devoll dhe Osum, në një procedurë prokurimi që përfshin tre zona në Cërrik, Devoll dhe Berat.

Fondi limit i tenderit arrin në 228.9 milionë lekë dhe është ndarë në tre lote, ku pjesa më e madhe e shumës është parashikuar për mbrojtjen lumore në Osum, në lagjen Bejtollarët të Beratit, dhe për ndërhyrjen kundër gërryerjeve në Bitinckë të Devollit.

Loti i parë, “Mbrojtja nga përmytjet e lumit Devoll (loti 2) – Bashkia Cërrik”, ka fond limit 31.9 milionë lekë. Dokumentacioni teknik për ndërhyrjen në zonën e Desarës parashikon vazhdimin e mbrojtjes së brigjeve para dhe pas veprave ekzistuese, përmes mbrojtjeve gjatësore me gabiona dhe blloqe betoni, si dhe riparimin e segmenteve të dëmtuara të strukturave aktuale.

Sipas projektit, në një nga segmentet parashikohet ndërtimi i 70 metrave linearë mbrojtje me gabiona me lartësi 4 metra, ndërsa një tjetër seg-

ment prej 100 metrash parashikohet gjithashtu me mbrojtje gjatësore me gabiona. Dokumenti përfshin edhe riparime të mbrojtjeve ekzistuese dhe ndërhyrje me gurë në segmente të tjera përgjatë lumit.

Loti i dytë, “Mbrojtje nga gërryerjet në lumin Devoll, fshati Bitinckë – Devoll”, ka fond limit 94.7 milionë lekë.

Në Bitinckë, projekti parashikon mbrojtjen e tokave në krahun perëndimor të rrjedhës së Devollit nga gërryerja. Dokumentacioni e përshkruan segmentin si të ekspozuar ndaj gërryerjeve intensive në një gjatësi rreth 800 metra dhe parashikon ndërtimin e një mbrojtjeje gjatësore përgjatë shpatit të dëmtuar. Ndërhyrja do të realizohet me themele me gurë masivë dhe gabiona të mbushur me gurë, të kombinuara me rrjetë teli të zinkuar.

Planimetria e projektit tregon një mbrojtje gjatësore prej rreth 787 metrash në afërsi të bregut të Devollit.

Loti i tretë, “Mbrojtje lumore e krahut të majtë lumi Osum, lagjja Bejtollarët – Bashkia Berat”, ka

fond limit 102.3 milionë lekë, duke qenë ndërhyrja me vlerë më të lartë në këtë procedurë.

Sipas raportit paraprak të vlerësimit të ndikimit në mjedis, objektivi i projektit është mbrojtja e lagjes Bejdollar nga përmytjet dhe erozioni i shkaktuar nga lumi Osum, përmes realizimit të veprave mbrojtëse dhe stabilizimit të brigjeve.

Dokumenti evidenton se gjatë periudhave me reshje intensive dhe prurje të larta, segmentet pranë brigjeve paraqesin rrezik nga erozioni dhe përmytjet, veçanërisht në zonat e banuara pranë lumit, përfshirë lagjen Bejdollar.

Punimet e parashikuara në Osum përfshijnë gërmimin dhe përgatitjen e terrenit, sistemimin dhe profilizimin e brigjeve dhe shtratit të lumit, si dhe ndërtimin e strukturave mbrojtëse me gabiona, penela, mure mbajtëse dhe elementë të tjerë hidroteknikë. Projekti parashikon gjithashtu stabilizimin e skarpave dhe disiplinimin e rrjedhës së ujit për të parandaluar dëmtimet nga prurjet dhe gërryerjet.

"Monitor"

SHOQATAT ANËTARE

AVALB FEDINVEST BKFSH EKR IBMA HABA AOA UPM LEAA ADAMA ABA SHGF ALBAFLOR

SHKPVF RKUK SVP MSHKM BIOADRIA PPAM SHT UOTSH KEA BIOPANT ADAD PSN

KËSHILLAT RAJONALE

TIRANA DURRESI FIERI ELBASANI SHKODRA DIBRA

LEZHA GJIROKASTRA KORÇA BERATI VLORA KUKESI

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

www.kashalbania.org

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

KREDI E SHPEJTË MIKRO

PËR ÇDO QËLLIM BIZNES APO INDIVID

KREDI MIKRO

deri në **2,500,000** LEKË

INFORMACIONE

Projektligji i ri për Dhomën e Tregtisë, bizneset anëtare automatikisht me tarifa deri në 70 mijë lekë

Dhoma e Tregtisë dhe Industrisë, në formën aktuale, pritet të zëvendësohet me një strukturë të re kombëtare, sipas projektligjit "Për Dhomën Ekonomike Kombëtare", që është hedhur për konsultim publik nga Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit.

Sipas relacionit, projektligji synon krijimin e një modeli të ri të përfaqësimit të sipërmarrjeve. Subjektet tregtare me status aktiv në Regjistrin Tregtar do të bëhen anëtare të Dhomës Ekonomike Kombëtare "ipso lege", pra automatikisht me hyrjen në fuqi të ligjit. E njëjta skemë parashikohet edhe për bizneset e reja që regjistrohen ose aktivizohen më pas, me përjashtimet e përcaktuara për subjektet që kanë detyrim anëtarësimi në dhoma ose organizata profesionale të krijuara me ligj të posaçëm.

Pas përfundimit të periudhës tranzitore do të aplikohet edhe tarifa vjetore e regjistrimit. Sipas draftit, ajo është 1 mijë lekë për subjektet që nuk janë subjekt i tatimit mbi fitimin, ndërsa për subjektet e tjera përcaktohet nga Asambleja e Përgjithshme në bazë të kriterëve të madhësisë, numrit të punonjësve dhe xhiros, por nuk mund të kalojë 70 mijë lekë në vit. Mosshlyerja e tarifës parashikohet si kundërvajtje administrative.

Modeli i propozuar ndryshon nga organizimi aktual i dhomave të tregtisë, pasi përfaqësimi i ri do të ndërtohet kryesisht mbi bazë sektoriale dhe jo territoriale. Projektligji parashikon krijimin e

Dhomave Sektoriale, ndërsa numri dhe emërtimet e tyre do të përcaktohen me propozim të Dhomës Ekonomike Kombëtare dhe miratim të ministrit përgjegjës.

Dhoma e re do të ketë një rol më të gjerë se përfaqësimi tradicional i biznesit. Krahas funksioneve përfaqësuese dhe koordinuese, ajo parashikohet të ushtrojë edhe funksione dhe shërbime publike të deleguara, në bashkëpunim me institucionet shtetërore.

Ndër kompetencat e reja

organizimin e panairëve dhe trajnimeve, si dhe në krijimin e mekanizmave për arbitrazhin dhe zgjidhjen alternative të mosmarrëveshjeve.

Në strukturën e re, organet drejtuese do të jenë Asambleja e Përgjithshme, Bordi, Presidenti dhe Sekretari i Përgjithshëm. Asambleja do të ketë jo më shumë se 121 anëtarë, ndërsa Bordi do të përbëhet nga 9 deri në 25 anëtarë. Mandati i organeve drejtuese do të jetë tre vjet.

Projektligji parashikon gjithashtu një periudhë tranziti-

janë identifikimi, verifikimi i bizneseve në bashkëpunim me Qendrën Kombëtare të Biznesit, mbështetja e bizneseve në procedurat e regjistrimit, lëshimi i certifikatave të origjinës, "Carnet ATA" dhe "Carnet TIR", si dhe kryerja e analizave dhe studimeve ekonomike.

Projektligji i jep Dhomës Ekonomike Kombëtare edhe rol në promovimin e markës "Made in Albania", zhvillimin e tregtisë së jashtme, ndërkombëtarizimin e sipërmarrjes,

tore, gjatë së cilës DHEK do të funksionojë nën mbikëqyrje dhe administrim të përkohshëm shtetëror, deri në certifikimin e organeve të para drejtuese të zgjedhura sipas ligjit.

Nisma tashmë është në fazën e konsultimit publik, ndërsa ndryshimi i modelit të përfaqësimit, anëtarësimi automatik dhe tarifa vjetore përbëjnë disa nga elementet që pritet të jenë në qendër të diskutimit mes institucioneve dhe komunitetit të biznesit.

Modeli i ri i madh i inteligjencës artificiale mpreh kultivimin e sojës të bazuar në të dhëna

Studiuesit kinezë kanë zbuluar një version të përmirësuar të "Fengshu" 2.0, një model i madh vertikal i përshtatur për kultivimin e sojës, në një simpozium kombëtar mbi kërkimin e sojës, sipas Universitetit Bujqësor Anhui në Hefei, kryeqendra e Provincës Anhui të Kinës lindore, njof-ton Xinhua.

Modeli pritet të lehtësojë kultivimin e sojës, e cila është një kulturë kryesore në Kinë.

"Fengshu" 2.0 integron burimet e germoplazmës së sojës, sekuencat gjenomike dhe koduese, proteinat, transkriptet, të dhënat e shprehjes së gjeneve, mostrat e sëmundjeve, të dhënat e provave të kultivimit, si dhe literaturën vendase dhe ndërkombëtare, për të formuar një sistem të strukturuar njohurish posaçërisht për kërkimin e sojës.

Modeli original "Fengshu" u zhvillua bashkërisht në

shkurt nga Universiteti dhe Instituti i Shkencave të Kulturave në kuadër të Akademisë Kineze të Shkencave Bujqësore, si një platformë gjeneruese e mbarështimit me inteligjencë artificiale që mbulon ciklin e

plotë jetësor të sojës.

Të dy institucionet kanë përfunduar që atëherë një përmirësim përsëritës, me versionin e ri që paraqet një mekanizëm analize bashkëpunuese shumëmodelesh.

“Mjedra e Shqipërisë”, krijohet shoqata e parë për organizimin e fermerëve

“Dita e Mjadrës” mbledhi dje në Maqellarë të Dibrës fermerë, ekspertë dhe partnerë nga Shqipëria e Kosova, në një aktivitet që synoi promovimin e kultivimit të mjadrës, shkëmbimin e eksperiencave dhe prezantimin

Zhvillimit Rural, Andis Salla ndau në rrjetet sociale pamje nga ky aktivitet.

Salla tha se “për herë të parë është regjistruar dhe certifikuar edhe shoqata “Mjedra e Shqipërisë”, një hap i rëndësishëm

Mjedra bën pjesë në grupin e frutave të pyllit dhe po fiton gjithnjë e më shumë vëmendje për shkak të vlerave ushqyese dhe kërkesës së tregut.

Përveç konsumit të freskët mjedra mund të përdoret edhe në përpunimin e produkteve të ndryshme ushqimore, duke krijuar mundësi për rritjen e vlerës së prodhimit dhe diversifikimin e burimeve të të ardhurave për fermerët.

Pjesëmarrja e partnerëve nga Kosova në “Ditën e Mjadrës” krijoi gjithashtu mundësi për shkëmbimin e eksperiencave ndërkufitare, veçanërisht sa i përket teknikave të kultivimit, kujdesit për plantacionet, standardeve të prodhimit dhe orientimit drejt tregjeve.

“Dita e Mjadrës” në Maqellarë shërbeu si një mundësi për të vlerësuar potencialin e këtij fruti dhe për të nxitur më tej interesin e fermerëve për kultivimin e tij, ndërsa krijimi i shoqatës “Mjedra e Shqipërisë” pritet të japë një kontribut në organizimin dhe përfaqësimin e prodhuesve të këtij sektori.

e praktikave më të mira për zhvillimin e këtij sektori.

Aktiviteti u fokusua te potenciali që ka kultivimi i mjadrës për fermerët shqiptarë, veçanërisht në zonat rurale, ku kushtet e klimës dhe tokës krijojnë mundësi të favorshme për prodhimin e frutave të pyllit.

Ministri i Bujqësisë dhe

për organizimin e fermerëve dhe zhvillimin e mëtejshëm të këtij sektori”.

Organizimi i fermerëve përmes kësaj shoqate pritet të krijojë një platformë më të qëndrueshme bashkëpunimi, duke ndihmuar në shkëmbimin e informacionit, përvojave dhe njohurive teknike mes prodhuesve.

Ushqimet shtrenjtohen në botë, FAO jep alarmin: Çfarë pritet në Shqipëri

Çmimet e ushqimeve në tregjet ndërkombëtare shënuan rritje gjatë korrikut, duke arritur në 131.1 pikë, sipas të dhënave të FAO-s. Krahasuar me qershorin, indeksi u rrit me 0.8 pikë, i ndikuar kryesisht nga shtrenjtimi i drithërave, zarzavateve dhe produkteve të qumështit.

Ekspertët vlerësojnë se kjo tendencë mund të ndihet edhe në Shqipëri, sidomos për produktet ku vendi ka varësi të lartë nga importi. Shqetësimet për prodhimin bujqësor, rendimentet më të ulëta dhe tensionet gjeopolitike kanë ndikuar në rritjen e çmimeve në tregjet ndërkombëtare.

Sipas Theodor Kristulit nga Unioni Agrorshqimor Shqiptar, rritja e çmimeve të qumështit dhe nënprodukteve në vendet

nga ku Shqipëria importon pritet të reflektohet edhe në tregun

an një ulje të lehtë gjatë korrikut. Për të frenuar shtrenjtimin

vendas. Megjithatë, ai thekson se tregtarët po kërkojnë tregje të reja furnizimi për të shmangur një ndikim më të madh.

Ndërkohë, çmimet e mishit dhe nënprodukteve të tij shënu-

e mëtejshëm dhe rrezikun e një vale të re inflacioni, ekspertët kërkojnë ndërhyrjen e qeverisë, përfshirë lehtësimin e TVSH-së për disa produkte të importuara.

Hartë e larmishme prodhimi bujqësor nga Korça në Berat

Mollët e Korçës, fiqtë e Beratit, qershitë dhe kumbullat e Elbasanit, si dhe pjeshkët dhe nektarinat e Lushnjës, janë ndër produktet që dallojnë në hartën e prodhimit të frutave në Shqipëri.

Të dhënat e INSTAT për vitin 2025 tregojnë se prodhimi i frutave është i shpërndarë në të gjithë territorin, por bashkitë shfaqin një profil të ndryshëm sipas kulturave, duke krijuar zona të specializuara për produkte të caktuara.

Sipas INSTAT Korça vijon të jetë një nga qendrat kryesore të prodhimit të mollëve. Bashkia prodhoi rreth 17,7 mijë tonë në

vitin 2025, e ndjekur nga Maliqi me rreth 17,2 mijë tonë dhe Devolli me afro 13 mijë tonë.

Një tjetër zonë e spikatur është Elbasani, i cili kryeson si në prodhimin e kumbullave, ashtu edhe të qershive. Në vitin 2025, prodhimi i kumbullave në këtë bashki arriti në 2513 tonë, ndërsa ai i qershive në 2868 tonë.

Në këtë hartë bujqësore, Berati shquhet veçanërisht për fiqtë. Prodhimi i kësaj kulture në vitin 2025 arriti në 5438 tonë, duke e renditur Beratin në krye të bashkive të vendit. Pas tij renditen Shkodra me 1708 tonë dhe Elbasani me 1346 tonë.

Ndërkohë, Lushnja mban vendin e parë për prodhimin e pjeshkëve dhe nektarinave, me 4725 tonë. Pas saj renditen Peqini me 2756 tonë, Fieri me 2717 tonë dhe Elbasani me 2354 tonë.

Këto shifra pasqyrojnë larminë e prodhimit bujqësor shqiptar dhe avantazhet e ndryshme të zonave në kultivimin e frutave. Nga pemishtet e Korçës, te fiqtë e Beratit dhe prodhimet e fushave të Myzeqesë, secila zonë vijon të ruajë profilin e saj në bujqësi, duke furnizuar tregun vendas dhe duke krijuar potencial për përpunim dhe eksporte.

BUJQËSI

Nga mjet lufte në aleat të fermerëve - BE shqyrton përdorimin e dronëve për spërkatjen e pesticideve në bujqësi

Dronët, të lidhur vitet e fundit kryesisht me operacionet ushtarake dhe shkeljet e hapësirës ajrore në Evropën Lindore dhe Lindjen e Mesme, mund të marrin një rol krejt tjetër në Bashkimin Evropian, të ndihmojnë fermerët në luftën kundër dëmtuesve dhe sëmundjeve të bimëve

Sipas Politico, Komisioni Evropian po shqyrton heqjen e një ndalimi të vendosur prej vitesh, i cili kufizon përdorimin e mjeteve ajrore pa pilot për spërkatjen e pesticideve. Ndryshimi është pjesë e një rishikimi më të gjerë të rregullave të BE-së për produktet e mbrojtjes së bimëve.

Propozimi konsiderohet një nga pjesët më pak të diskutueshme të reformës, pasi disa shtete anëtare kanë kërkuar prej vitesh më shumë fleksibilitet për përdorimin e dronëve në bujqësi.

Nga mjet ushtarak në teknologji bujqësore

Përdorimi i dronëve në bujqësi është zgjeruar ndjeshëm që nga vitet 2010. Teknologjia tashmë përdoret për monitorimin e të korrave, zbulimin e dëmtuesve dhe problemeve me lagështinë, si dhe për aplikimin e saktësi të plehrave dhe pesticideve.

Megjithatë, fermerët evropianë nuk mund t'i përdorin gjerësisht dronët për spërkatje për shkak të rregullave aktuale.

“Evropa ka talentin dhe teknologjinë për të udhëhequr në bujqësinë dixhitale. Tani duhet të sigurohemi që fermerët të përfitojnë prej saj”, shkroi Komisioneri Evropian për Bujqësinë, Christoph Hansen, në platformën Bluesky.

Pse përdorimi i tyre është ende i kufizuar?

Përdorimi i dronëve për spërkatje nuk rregullohet vetëm nga rregullat e aviacionit, por edhe nga Direktiva Evropiane e vitit 2009 për përdorimin e qëndrueshëm të pesticideve.

Direktivakufizon spërkatjen ajrore për shkak të shqetësimeve mbi përhapjen e pakontrolluar të kimikateve, ndotjen e mjedisit dhe ekspozimin e njerëzve ndaj pesticideve.

Megjithatë, këto rregulla u hartuan përpara përhapjes së teknologjisë moderne të dro-

nëve bujqësore.

Aktualisht, qeveritë kombëtare mund të autorizojnë spërkatjen ajrore vetëm në raste të veçanta, kur përdorimi i mjeteve konvencionale është i vështirë ose i rrezikshëm.

Këtu përfshihen vreshtat e tarracuara në Portugali, pemishtet në Tirolin e Jugut apo zonat e përmbytura ku traktorët nuk mund të lëvizin dhe përdorimi i spërkatësve nga punëtorët paraqet rrezik më të madh.

Mbështetësit e teknologjisë argumentojnë se dronët mund

varësisht potencialit të tyre për një përdorim më të qëndrueshëm të pesticideve.

BE drejt “bujqësisë dixhitale”

Komisioni Evropian planifikon t'i përfshijë dronët në një strategji më të gjerë për bujqësinë dixhitale, e cila pritet të miratohet deri në fund të vitit.

Synimi është që Evropa të jetë në krye të zhvillimit të bujqësisë precize, ku teknologjitë si inteligjenca artificiale, satelitët dhe dronët përdoren për rritjen e produktivitetit dhe përdorimin më efikas të burimeve.

“Inteligjenca artificiale, satelitët, dronët dhe bujqësia precize mund të rrisin produktivitetin, të përdorin burimet në mënyrë më efikase dhe të zvogëlojnë burokracinë”, tha Hansen.

Presioni për ndryshimin e rregullave nuk është i ri. Në dhjetor 2024, 15 shtete anëtare, mes tyre Republika Çeke, i kërkuar Komisionit të hartonte një propozim të ri për përdorimin e dronëve në bujqësi.

Interesi i fermerëve është rritur gjithashtu, veçanërisht për shkak të presionit për reduktimin e përdorimit të pesticideve.

“Dronët janë mjete që mund të ndihmojnë në uljen e sasisë së produkteve të aplikuara, të kufizojnë ndikimin në organizmat jo-shënjestër dhe në të njëjtën kohë ta mbajnë prodhimin bujqësor konkurrues”, tha zëdhënësi i Ministrisë Çeke të Bujqësisë, Vojislav Bilí.

Propozimi nuk është pa kundërshtime. Grupet mjedisore kërkojnë që ndryshimet të bëhen me më shumë kujdes, derisa të ketë prova më të qarta shkencore mbi sigurinë e spërkatjes me dronë.

Ata paralajmërojnë gjithashtu për rreziqet e mundshme për privatësinë dhe për faktin se kostoja e lartë e teknologjisë mund të rrisë hendekun mes fermave të mëdha dhe prodhuesve të vegjël.

Sipas propozimit të Komisionit, shtetet anëtare do të mund të autorizojnë më gjerësisht përdorimin e dronëve për spërkatje, me kusht që të vlerësohet se ata nuk paraqesin rrezik më të madh se metodat tradicionale të aplikimit në tokë.

Megjithatë, ndryshimi është pjesë e një pakete më të gjerë reformash dhe për miratimin përfundimtar nevojitet një kompromis mes vendeve anëtare për çështjet e tjera më të diskutueshme.

Koçiu: Kthehet pas 30 vitesh emigrim, sot zhvillon fermën e tij në Belsh

Njerëzit punëtorë e të thjeshtë të Shqipërisë janë dëshmia e një vendi ku puna, përkushtimi dhe investimi në tokë po krijojnë mundësi të reja për zhvillim.

Zëvendëskryeministrja Albana Koçiu ndau momente nga ferma bujqësore e Gëzimit në Belsh, duke sjellë në vëmendje historinë e një fermieri që pas 30 vitesh emigrim vendosi të kthehej në vendlindje për të investuar dhe ndërtuar të ardhmen në Shqipëri.

“Gëzimi u rikthye në Belsh pas 30 vitesh emigrim, për të investuar dhe për të ndërtuar të ardhmen në vendin e tij. Sot ai merret me blegtori, kujdeset për tufën e tij me të imëta, kultivon ullinj dhe kultura foragjere”, shkroi Koçiu.

Aktualisht, Gëzimi ka një fermë me rreth 150 dele, ndërsa ka aplikuar në Skemën Kombëtare për mbështetje për mekanizimin e bujqësisë. Përmes kësaj mbështetjeje, ai ka siguruar një traktor dhe agregate

të tjera bujqësore, të cilat po i lehtësojnë ndjeshëm punën në fermë dhe i krijojnë mundësi për ta zgjeruar aktivitetin.

“Me mbështetjen e Qeverisë Shqiptare për mekanizimin e fermave, Gëzimi ka marrë

pajisjet e reja që do t'i kursejnë kohë dhe do t'i japin më shumë mundësi për ta zgjeruar e zhvilluar fermën e tij”, u shpreh Koçiu.

Historia e Gëzimit është edhe një shembull i potencialit që ka rikthimi i emigrantëve dhe investimi i tyre në ekonom-

inë vendase, veçanërisht në zonat rurale.

“Kjo është Shqipëria 2030, një vend ku puna shpërblehet, prodhimi mbështetet dhe njerëzit kanë gjithnjë e më shumë arsye për t'u kthyer,

për të qëndruar dhe për të investuar”, theksoi Koçiu.

Nga emigrimi, te puna në fermën e tij në Belsh, historia e Gëzimit përcjell një mesazh të thjeshtë: kur toka punohet dhe mbështetet, ajo kthehet në mundësi për një të ardhme më të mirë.

Regjistrimi i pronësisë për shtëpitë e vjetra, procedura përmes e-Albania

Pronarët e shtëpive të vjetra, të ndërtuara para vitit 1991, mund të regjistrojnë përmes portalit e-Albania vendimin për kalimin në pronësi të banesës, oborrit në përdorim apo truallit funksional, duke u pajisur në këtë mënyrë me dokumentacionin e plotë të pronësisë.

Agjencia Shtetërore e Kadastrës informoi qytetarët e interesuar mbi procedurën që duhet të ndjekin për regjistrimin e këtyre akteve, proces që mund të kryhet online pa qenë e nevojshme paraqitja fizike për aplikimin.

Sipas ASHK-së, në portalin e-Albania qytetarët duhet të zgjedhin shërbimin “Aplikim për regjistrimin e kalimit të pronësisë me anë të ligjit, me vendim të gjykatës, apo të një

akti administrativ”.

Pas krijimit të një aplikimi të ri dhe plotësimit të të dhënave të kërkuara, duhet të zgjidhet shërbimi “Regjistrim i kalimit të pronësisë me anë të aktit administrativ të lëshuar nga ASHK”.

Sipas Kadastrës, në aplikim shtohen automatikisht edhe tre shërbime të tjera: lëshimi i certifikatës së pronësisë, kopja e kartelës së pasurisë së paluajt-

shme dhe kopja e fragmentit të hartës kadastrale.

Pas plotësimit të procedurës, aplikimi dërgohet elektronikisht, ndërsa qytetari mund të shkarkojë mandatin përkatës dhe të kryejë pagesën online, pranë Postës Shqiptare ose në bankat e nivelit të dytë.

Procedura lidhet me regjistrimin përfundimtar të akteve administrative të nxjerra nga ASHK për kalimin në pronësi të banesave të vjetra dhe sipërfaqeve që lidhen me to, duke u mundësuar përfituesve pajisjen me dokumentacionin kadastral të pasurisë.

Ndërkohë informacioni mbi dokumentacionin që kërkohet për aplikimin mund të gjendet në faqen e ASHK-së, në rubrikën “Shërbime”.

Sëmundjet e bagëtive në verë, karantina për blerjet e reja, e rëndësishme për mbrojtjen e tufës

Gjatë periudhës së verës, rritet rreziku për shfaqjen dhe përhapjen e sëmundjeve të bagëtisë, ndaj shërbimi veterinar u bën apel fermerëve të tregojnë më shumë kujdes me kafshët dhe sidomos me blerjet e reja. Temperaturat e larta, lëvizja e shtuar e bagëtive dhe tregtimi i tyre mund të krijojnë kushte për përhapjen e sëmundjeve nga një tufë në tjetrën.

“Që nga viti i kaluar e deri më sot, vendi ynë vazhdon të jetë nën kërcënimin e sëmundjeve infektive të imtave, siç janë PPR, linja dhe të tjera, si edhe ‘gjuhën blu’. Veç murta-

jës, shumë kërcënuese në Kosovë dhe në Serbi është linja e dhënëve. Linja e dhënëve është pothuajse e njëjtë me murtajen, por shfaqet me shenja të ndryshme, si pulla në trup dhe të tjera. Njoftimi sapo ka ardhur.” – theksoi për RTSH Bajram Peposhi, Përgjegjës i Shërbimit Veterinar.

Pas kthimit nga tregu i bagëtive, fermerët nuk duhet t'i bashkojnë menjëherë kafshët e reja me tufën ekzistuese. Ato duhet të vendosen në një hapësirë të veçantë, të pastër dhe të përshtatshme, duke respektuar një periudhë karantine, gjatë

së cilës mund të monitorohet gjendja e tyre shëndetësore.

“Ka fermerë që janë më pak të kujdesshëm. Për shembull, një fermer që del në treg me një pjesë të mirë të prodhimit, pjesët që mbeten nuk duhet të kthehen më në stallë dhe të përzihen me tufën. Ato duhet të hyjnë në karantinë, me një strehim të veçantë, minimalisht për 21 ditë.”

Autoritetet veterinare theksojnë se parandalimi dhe zbulimi në kohë janë të rëndësishme jo vetëm për shëndetin e kafshëve, por edhe për mbrojtjen e ekonomisë së fermerëve.

Siguria ushqimore, miratohet rregullorja e re për certifikimin dhe lëvizjen e produkteve shtazore

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural ka miratuar një rregullore të re që vendos

ngarkesa të produkteve shtazore nga zona apo stabilimente që i nënshtrohen masave të

kërkesa të rrepta për shëndetin e kafshëve, certifikimin dhe njoftimin paraprak mbi lëvizjet e produkteve me origjinë shtazore nga kafshët tokësore.

Urdhri plotëson kuadrin ligjor për shëndetin e kafshëve dhe synon të unifikojë standardet shqiptare me ato të Bashkimit Evropian, veçanërisht për ngarkesat që vijnë nga zona nën masa emergjente apo kufizime lëvizjeje.

Kufizimet dhe autorizimet për operatorët

Sipas rregullores së re, operatorët e biznesit ushqimor nuk do të mund të lëvizin

urgjencës veterinarë pa një miratim zyrtar.

“Operatorët lëvizin ngarkesat e produkteve me origjinë shtazore nga kafshët tokësore që i nënshtrohen masave të emergjencës ose kufizimeve të lëvizjes vetëm nëse lëvizje të tilla autorizohen nga autoriteti kompetent i vendit të origjinës,” përcaktohet në nenin 2 të urdhrin.

Informacioni i detyrueshëm në certifikatën shëndetësore

Rregullorja detajon një seri të dhënash që duhet të përmbajë çdo certifikatë shëndetësore veterinarë që shoqëron

këto produkte. Dokumentacioni duhet të specifikojë qartë: Përshkrimin e produktit, mish i freskët, produkte mishi, qumësht i papërpunuar, vezë, apo produkte të përbëra; gjurmueshmërinë, specien e kafshës, vendin e origjinës së lëndës së parë, datën e prodhimit dhe llojin e trajtimit të aplikuar; detajet e emergjencës, emrin e sëmundjes që ka shkaktuar kufizimet në zonën e dërgimit dhe bazën ligjore të autorizimit.

Plan paralel për avaritë teknike (TRACES)

Urdhri parashikon gjithashtu procedura specifike të emergjencës në rastet kur sistemi elektronik i monitorimit (TRACES / IMSOC) përballet me shkëputje të energjisë elektrike apo probleme teknike. Në këto raste, autoritetet kompetente do të zbatojnë protokollin alternativ për të mos bllokuar lëvizjen e ligjshme të mallrave.

Zbatimi i këtij urdhri u është ngarkuar Autoritetit Kombëtar të Ushqimit (AKU), Autoritetit Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, si dhe drejtorive përkatëse në ministri. Ndonëse dokumenti hyn në fuqi menjëherë pas botimit në Fletoren Zyrtare, zbatimi i tij praktik në terren do të nisë më 1 gusht 2027.

Tatimet sqarojnë fermerët: Kompensimi 10% përmes autofaturave

Administrata Tatimore ka publikuar një sesion me pyetje dhe përgjigje për procedurën e kompensimit të fermerëve në masën 10%, duke synuar të sqarojë mënyrën e aplikimit dhe problematikat që mund të hasen gjatë procesit.

Në materialin informues, Administrata Tatimore thekson se kompensimi i fermerëve realizohet përmes autofaturave, duke u dhënë përgjigje pyetjeve më të shpeshta lidhur me faturimin, aplikimin online dhe përfitimin e kompensimit.

Një nga çështjet e ngritura lidhet me fermerët e regjistruar që kanë aplikuar online për kompensimin, por gjatë aplikimit nuk u janë shfaqur faturat e muajit qershor 2026. Sipas Administratës Tatimore, mosshfaqja e faturave ka ardhur si pasojë e fshirjes së një çështjeje të krijuar më parë në sistem.

Për zgjidhjen e problematikës teknike, fermerët duhet t'i drejtohen Drejtorisë Rajonale Tatimore ku janë të regjistruar, e cila do të kryejë verifikimet dhe ndërhyrjet e nevojshme, në mënyrë që aplikimi për rimbursim të vijojë normalisht.

Administrata Tatimore sqaron gjithashtu se fermerët nuk mund të përfitojnë kompensim për produktet që u shiten individëve të paregjistruar si tatimpagues. Sipas saj, kjo kategori shitjesh është jashtë skemës së kompensimit të prodhuesve bujqësorë.

Në rastet kur një prodhues bujqësor kërkon të shesë produktet e tij tek individë të paregjistruar apo te konsumatorë finalë, ai duhet të regjistrohet pranë Qendrës Kombëtare të Biznesit (QKB) si tatimpagues për ushtrimin e aktivitetit privat dhe të zbatojë rregullat ligjore të faturimit.

Administrata Tatimore u bën thirrje fermerëve që për çdo paqartësi lidhur me procedurën e kompensimit të kërkojnë informacion dhe asistencë pranë strukturave tatimore, si dhe

përmes adresës zyrtare të kontaktit të dedikuar për fermerët.

Skema synon të lehtësojë procedurën e kompensimit për prodhuesit bujqësorë dhe të sigurojë një proces më të qartë dhe transparent për përfituesit.

Ndërkohë procesi i aplikimit për kompensimin 10% të fermerëve përmes autofaturës po vijon me ritme pozitive. Deri në fund të korrikut janë dorëzuar 2397 aplikime, ndërsa vlera totale e kompensimit ka arritur në 5,9 milionë euro.

Sipas të dhënave të publikuara nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, numrin më të lartë të aplikimeve e kryeson Drejtoria Rajonale e Tatimeve Fier me 1232 aplikime, e ndjekur nga Berati me 617, Elbasani me 208, Shkodra me 159 dhe Korça me 117 aplikime.

Afati i aplikimit për faturat e periudhës janar-qershor 2026 është deri më 31 dhjetor 2026. Sipas administratës tatimore, skema synon të mbështesë fermerët e regjistruar dhe të nxisë formalizimin e aktivitetit në sektorin bujqësor.

Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të BE-së i angazhuar me ekipe zjarrfikëse dhe helikopterë në Shqipëri

Zjarret masive kanë përfshirë Shqipërinë dhe disa vende të tjera europiane, duke marrë jetë njerëzish dhe shkatërruar banesa, ekosisteme, toka bujqësore, infrastrukturë, trashëgimi kulturor dhe ekonomi lokale.

Delegacioni i Bashkimit European në Tiranë u shpreh se në këtë situatë Europa qëndron e bashkuar dhe asnjë vend nuk duhet t'i përballojë i vetëm zjarret.

Ndaj përmes Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të BE-së, ekipe zjarrfikëse dhe helikopterë po dërgohen atje ku nevoja është më e madhe.

Po ashtu “Copernicus”, sistemi i BE-së për vëzhgimin e Tokës, po mbështet shërbimet e emergjencës me informacion të shpejtë dhe të besueshëm gjeohapësinor.

“Mbrojtja e jetës, komuniteteve dhe mjedisit është përgjegjësi e përbashkët”,

thuhet në njoftimin për shtyp të Delegacionit të BE-së në Tiranë.

Skema e Granteve, Ibrahimaj: Biznesi dyfishon klientët dhe punonjësit, rrit të ardhurat

Mbështetja për sipërmarrjen përmes Skemës së Granteve 2024–2025 po sjell re-

bania” është një prej shembujve të kësaj rritjeje, duke shënuar përmirësime të ndjeshme pas

30 në 60. Paralelisht, edhe numri i punonjësve është rritur nga 3 në 6.

“Pas çdo financimi qëndron një histori rritjeje”, theksoi Ibrahimaj, duke vënë në dukje se mbështetja e orientuar drejt biznesit mund të përkthehet në rezultate konkrete dhe të matshme.

Rasti i këtij biznesi dëshmon ndikimin e skemave të mbështetjes në zgjerimin e aktivitetit të sipërmarrjeve, krijimin e vendeve të reja të punës dhe rritjen e kapaciteteve të tyre.

Ibrahimaj tha se Skema e Granteve 2024–2025 synon të mbështesë sipërmarrjet në zhvillimin dhe konsolidimin e aktivitetit të tyre, duke kontribuar në rritjen e konkurrencës dhe zhvillimin e ekonomisë.

zultate konkrete në bizneset përfituese, duke nxitur rritjen e aktivitetit ekonomik dhe zgjerimin e tyre.

Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit, Delina Ibrahimaj, bëri të ditur se “Recycling Al-

përfitimit nga skema e financimit.

Sipas të dhënave të publikuara nga ministria, të ardhurat e kompanisë janë rritur nga 30% në 40%, ndërsa numri i klientëve është dyfishuar, nga

Koçiu: Viojmë mbështetjen për zhvillimin e fshatrave si destinacione tërheqëse turistike

Turizmi rural po shihet si një mundësi për zhvillimin e fshatrave në Shqipëri, duke ndërthurur bukuritë natyrore, traditat dhe mikpritjen me ekonominë lokale.

Zëvendëskryeministria Albana Koçiu ndau në rrjetet sociale pamje të peizazheve, traditave, kulinarisë dhe artizanatit që ofrojnë fshatrat shqiptare për vizitorët vendas dhe të huaj.

“Në fshatrat e Shqipërisë, mes natyrës, njerëzve bujarë dhe punës së përditshme, ku thjeshtësia bëhet vlerë dhe tradita kthehet në një mundësi më shumë për zhvillim”, u shpreh Koçiu.

Sipas zv/kryeministres, turizmi rural është porta që i hapet mikut për të njohur Shqipërinë e peizazheve të bukura, të valleve e tingujve që bashkojnë

brezat rreth sofrës së mikpritjes dhe të duarve të arta të artizanëve që gdhendin kulturën tonë në çdo detaj.

në një destinacion tërheqës turistik dhe në një qendër të re ekonomike, ku fermerët, artizanët dhe sipërmarrësit lokalë

Koçiu siguroi se mbështetja për zhvillimin e fshatit shqiptar do të vijojë duke e kthyer atë

të kenë mbështetjen e merituar për të ndërtuar të ardhmen aty ku kanë rrënjët.

KËNDI I EKSPERTIT

Format e çuditshme të detyruara të frutave dhe perimeve

Përgatitur nga Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari

Njerëzit janë marrë me frutat dhe perimet e tyre që nga fillimet e bujqësisë. Në fillim, synimet e tyre kryesore ishin madhësia dhe produktiviteti, domethënë sasi më e madhe ushqimi, me rritje më të shpejtë dhe në sasi më të shumtë prej tij. Në kontinentin amerikan, shumë përpara ardhjes së Kolombit, fermerët parahistorikë kishin zhvilluar qindra varietete të mrekullueshme misri dhe fasuleje, si në një gamë ngjyrash të mrekullueshme dhe të pastra, dhjetëra lloje specash dhe një grup magjepsës domatesh. Frati spanjoll Bernardino de Sahagún, (1577), përfshin një përshkrim të mrekullueshëm të domateve në shitje në tregun Aztec të Tenochtitlan: "... domate të mëdha, domate të vogla, domate me gjethe, domate të holla, domate të ëmbla, domate gjarpërinj të mëdhenj, domate në formë thithkash, domate gjarpër... domate kjojotë, domate me rërë, ato që janë të verdha, shumë të verdha, mjaft të verdha, të kuqe, shumë të kuqe, mjaft i kuq, i kuq, i kuq i ndezur, i kuqërremtë, me ngjyrë rozë agimi".

Interesi për pamjen e jashtme çoi në mënyrë të pashmangshme në gjykimin që disa fruta dhe perime konsideroheshin më të bukura se të tjerat. Një kandidat i hershëm në listën e refuzimeve ishte kastravec. Kastravecat janë veçanërisht të prirur ndaj formave të çuditshme, të cilat zyrtarisht quhen deformim dhe janë "shtrembërime" të ndryshme. Përballë pjalmimit jo të plotë, ushqimit të dobët ose kushteve më pak se ideale të rritjes, kastravec i në zhvillim përgjigjet duke u përdredhur si një larvë insekti. Përdredhja e kastravecit i ka mërzhitur kopshtarët të pak-tën që nga kohët e kinezëve të lashtë, të cilët rekomandonin varjen e gurëve nga skajet e trangujve, me shpresën se tërheqja do t'i detyronte ata të drejtoshin. Romakët trajtonin kastravecat me forma të pahijshme duke i rritur ato brenda tubave të zbrazëta ose kallamishteve. Viktorianët e zgjidhën problemin me gotat e kastravecit, enë cilindrike të disponueshme në madhësi deri në 60 cm të gjata, në të cilat futeshin trangujt e vegjël dhe në këtë mënyrë u detyruan të qëndronin drejt dhe të ngushtë. Gota e kastravecit u shpik nga inxhinieri George Stephenson (1781-1848), ndryshe i famshëm për ndërtimin e hekurudhës së parë në botë për lokomotivat me avull, dhe ndonjëherë i njohur si "Babai i Hekurudhave". Ai duket se i ka pëlqyer kastravecat e tij të drejta dhe të prera hollë, pasi ai gjithashtu shpiku (ose përmirësoi) prerësin e kastravecit.

Gota e kastravecit funksionon shumë si kallëpi i dardhës Buda, në atë që fruti i sapoformuar i dardhës futet në të dhe fiksohet në vend. Më pas, me rritjen e frutit, ai mbush kallëpin dhe merr formën e tij. Një teknikë e ngjashme u prezantua qysh nga viti 2001 nga një fermer japonez në ishullin

Shikoku për rritjen e shalqinjve "katrorë" (në fakt kuboidë) të mbështjellë në kuti qelqi. I ngjeshur në këtë mënyrë, shalqirit mesatar i duhen rreth 18 ditë për të shkuar nga i zgjatur në katror. Shalqinj të katrorë janë një ndihmë për tregjet japoneze të kufizuara në hapësirë; ato janë gjithashtu më të lehta për t'u transportuar dhe konsumatorët i pëlqejnë sepse përshtaten bukur në frigoriferin e familjes. E meta e tyre e madhe qëndron në atë që ato janë të shtrenjta, duke kushtuar deri në trefishin e çmimit të shalqirit jo katror.

Konsumatorët në ditët e sotme, të mësuar me uniformitetin dhe vlerat e frutave dhe perimeve, nuk u pëlqen kur prodhimet e tyre duken të çuditshme. Njerëzit janë të prirur të refuzojnë karrotat me pirun, patatet me gunga, panxharët si binjakë siamezë, mollët shumë të vogla dhe trangujt kaçurrelë të lartpërmendur. Në fakt, në disa vende, konsumatori është i mbrojtur me ligj nga një ushqim i tillë me pamje qesharake. Rregulloret e shpallura nga Bashkimi Evropian, për shembull (të njohura për saktësinë e tyre byzantine) përfshijnë kufijtë matematikorë për kastravecin e pranueshëm, duhet të jetë i formësuar mjaft mirë dhe praktikisht i drejtë, lartësia maksimale e harkut: 10 mm për 10 cm të gjatësisë së kastravecit, karrota, jo me pirun, pa rrënjë dytësore dhe mollë, asgjë nën 50 mm në diametër ose 70 gram në peshë etj. etj.

Rezultati i një standardizimi të tillë të shitjes me pakicë, në të dy anët e Atlantikut, ka sjellë që të krijohen mbetje masive ushqimore. Studime të ndryshme sugjerojnë se deri në 40% e frutave dhe perimeve nuk arrijnë kurrë në tavolinat e konsumatorëve, sepse ato thjesht nuk janë në lartësinë estetike. Një punim i vitit 2012 nga Këshilli i Mbrojtjes së Burimeve Kombëtare të SHBA-së raporton se asgjësimi pas vjeljes eliminon sasi të mëdha të ushqimeve shtëpiake, por të ushqyeshme dhe të ngrënshme. Një fermer kastravec vlerësoi se më pak se gjysma e të vjelave të tij vjetore largohen nga ferma, megjithëse 75% e të refuzuarve janë me shije mjaft të mirë. Një kompani paketime domatesh raportoi se, në sezonin e domates, ajo hedh 1,000 kg domate të mira për ushqim, por të keqformuara, çdo 40 minuta.

Bashkimi Europian, nën presionin e protestuesve, ka hequr kufizimet e saj për 26 lloje prodhimesh, megjithëse rregullat mbeten në fuqi për dhjetë të tjera, të cilat së bashku përbëjnë 75% të tregtisë evropiane të frutave dhe perimeve. Midis tyre janë ushqime të tilla të njohura si mollët, agrumet, pjeshkët, dardhat, specat dhe domatet.

Disa supermarkete kanë shkuar me guxim më tej për ushqimin shtëpiak. Zinxhiri Intermarché i Francës, për shembull, lançoi kohët e fundit një fushatë "Fruta dhe perime të pakëndshme", të kompletuar me postera me shkëlqim që paraqesin në mënyra të ndryshme patëllxhanin e shpërfytyruar, karrotën e shëmtuar, patatën qesharake, portokallin e tmerrshëm, mollën groteske dhe limonin e rrëzuar. Qëllimi i tyre është të bindin konsumatorët se frutat dhe perimet e çuditshme dhe me gunga janë po aq të shijshme sa homologët e tyre të hijshëm dhe të njomë. Si një stimul shtesë, zinxhiri i shet ato me 30% zbritje.

Duke pasur parasysh shqetësimet rreth rritjes së çmimeve të ushqimeve dhe qëndrueshmërisë bujqësore, nuk është koha për të hedhur tonelata ushqime tutje. Kur bëhet fjalë për të ngrënë, le ta pranojmë, e bukura nuk është gjithçka. Në këtë rast "cilësia dhe shërbimi janë më të rëndësishme se pamja".

Në praktikën e përditshme të prodhimit bujqësor ne hasim shpesh ndërmjet prodhimeve kolosale të frutave dhe perimeve individë të veçantë që nuk janë brenda kushteve të standardit të një kulture ose varieteti të dhënë të kulturës përkatëse. Këto anomali shkaktohen kryesisht nga kushtet e mjedisit dhe të kultivimit të kulturave bujqësore.

Por forma e pazakontë dhe e çuditshme e frutave dhe perimeve mund të bëhet dhe me ndërhyrjen e njeriut siç është rasti i shalqirit katror në Japoni apo dardhat në formën e statu- etës së Budës në Kinë etj.

Molla në shishe

Çdo njeri do të habitej shumë duke parë një frut molle të futur brenda një shisheje prej raki ose vere. Kjo ka ndodhur dhe me njerëzit që kalonin ato ditë vjeshte të vitit 1971, para dyqanit të sendeve artistike në

Korçë, që ndodhej në bulevardin Republikë aty ku sot ndodhet pasticëri "Dajana" dhe habiteshin duke parë në vitrinën e tij disa shishe me forma të ndryshme, të cilat kishin nga një frut të bukur molle brenda tyre. Dhe mendonin se si është

e mundur të futet kjo mollë në një shishe me grykë shumë më të vogël se molla e futur brenda saj.

Përgjigjen e kësaj pyetje e jepte specialisti i frutikulturës Thoma Peppo, i cili në atë kohë ishte mësues në Shkollën e

Distileria Clear Creek Pear Brandy (dardhë në shishe)
Varieteti: Dardhë
Stili: Brandy, Eau de Vie, Spirit
Çmimi: 80,45 dollarë
Madhësia: 750 ml (shishe me madhësi të plotë)
Sheqeri i mbetur: 0%, i thatë
Alkooli: 40%
Fruti i përdorur: Dardha Bartlett e rritur në lumin Hood, Oregon.
Çmimet që ka fituar: I emëruar si shpirti # 55 më i mirë në botë nga botimi "Hall of Fame" i F. Paul Pacult's Spirit Journal, qershor 2011. Ari dhe "Më i mirë në shfaqje" Institutit Amerikan i Distillimit (2011)

mesme bujqësore "Irakli Tërova" Korçë dhe jepte mësim për lëndën e Frutikulturës. Thomaj kishte mbaruar studimet për agronomi në Çekoslovaki dhe kishte punuar në disa ndër-marrje bujqësore të vendit. Ai punonte me pasion dhe përkushtim sidomos për pemët frutore. Kjo vinte dhe nga fakti se familja e tij dispononte një pemtore që ndodhej në atë kohë, në të majtë të rrugës Korçë-Maliq, përkarshi rrugës që shkonte në fshatin Orman-Çiflig të Korçës. Një nga pasionet e tij ishte dhe rritja e frutit të mollës brenda një shisheje qelqi, e cila ishte si të thuash një "vepër" artistike.

Për këtë qëllim Thomaj merre shishe të pastra, transparente me grykë të ngushtë. Pas kësaj ai zgjidhte lastarë të mollës që sapo kishin formuar një frut të vogël (sa një arrë e vogël) dhe e fuste në shishe nga gryka e saj dhe e vendoste shishen vertikalisht ose pak pjerrtas me grykën poshtë, duke e lidhur mirë pas degëve të mollës që të mos rrëzohej. Kjo bëhej me qëllim që shisheet t'i rezistonin reshjeve, erës, ndonjë stuhie të rastit dhe faktorëve të tjerë natyrorë. Me kalimin e kohës, frutat e mollës rriteshin dhe merrnin formën e tyre brenda shishes deri në pjekjen e tyre në vjeshtë. Kur frutat arrinin pjekjen e tyre, Thomaj i shkëpuste frutat nga degëza e tyre duke e prerë atë me thikë dhe fruti i mollës mbetej në shishe.

Kështu Profesor Thomaj i surprizoi për disa vjet me radhë qytetarët e Korçës me këto punime "artistike".

Kjo praktikë kryhet dhe në shumë vende të Botës, nga amatorë që kanë pasion për frutikulturën dhe kjo është e shtrirë dhe në fruta të tjera si dardha, kumbulla etj.

Kështu në Alzasë, Francë, rritin dardha në shishe dhe pas vjeljes shishja mbushet me raki dardhe, e cila është prodhuar në Alzasë prej qindra vjetësh. Një amator i kësaj pune thotë: "Për të bërë dardhë në shishe, ne në fakt e rritim dardhën brenda shishes në kopshtet tona dhe më pas e mbushim me raki (eau de vie) dardhe. Kjo praktikë e rritjes së dardhave në shishe është tradicionale në Alsace ku rakia e dardhës prodhohet prej qindra vitesh. Dardha në shishe është shumë punë intensive, duke kërkuar javë punë për t'i vendosur shisheet

Duke vozitur, pashtë të gjitha këto shishe në pemë. Natyrisht mendova se është e çuditshme, për çfarë janë shisheet... derisa një barmen më tregoi arsyen: distiluesit mbulojnë dardhën e re me shishe dhe e lidhin; rritet në të, pastaj e mbushin me eau de vie (Raki) për të bërë këto shishe seksi!

Shalqiri kub

Deformimi i frutave dhe perimeve mund të bëhet dhe me ndërhyrjen e njeriut. Kështu janë përfutur shalqiri kub ose me forma të tjera gjeometrike.

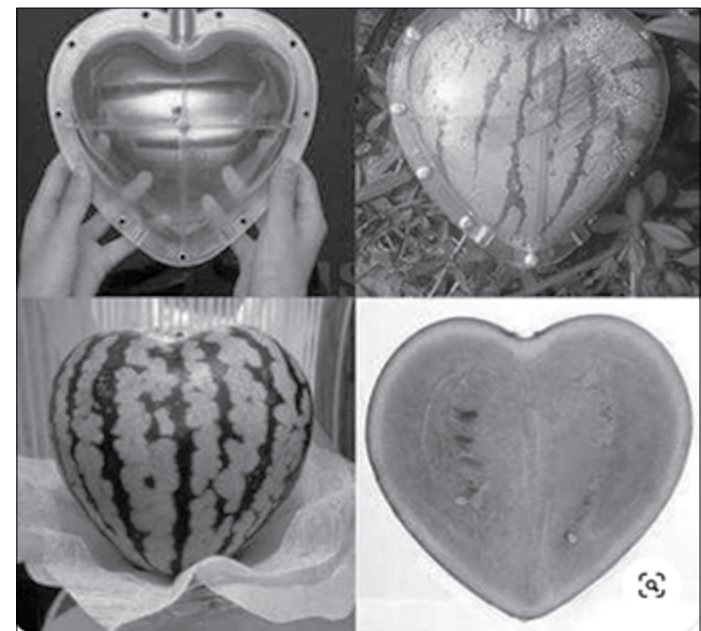
Siç dihet frutat e shalqirit kanë formë sferike ose të rumbullakët por nuk mungojnë dhe format e zgjatura cilindrike, të cilat janë më të rralla. Për vite me radhë, konsumatorët janë

përpjekur për të vendosur me vështirësi këta fruta të mëdha të rumbullakëta në frigoriferët e tyre. Shalqiri i rumbullakët gjithashtu paraqet vështirësi për prerjen e tij, mbasi ai nuk qëndron drejt dhe ai vazhdon të rrotullohet.

Por në vitin 2001 një fermer që mendonte për këtë në ishullin jugperëndimor të Japonisë, Shikoku, e zgjidhi problemin. Fermeri, nga Zentsuji në prefekturën Kagawa, lindi me idenë për të bërë një shalqi në formë kubi, i cili mund të paketohej dhe ruhej lehtësisht.

Shalqinj të katrorë ose kubikë

dardhë dhe çdo shishe duhet të pastrohen me kujdes me dorë përpara se të mbushim me eau de vie (raki) dardhe për të cilën jemi të njohur në mbarë botën. Për shkak të natyrës së paparashikueshme të rritjes së dardhës nga viti në vit, dardha në shishe është e disponueshme vetëm disa vite".

Këto produkte përgatiten dhe për treg. (Shih fotot më poshtë).

Një udhëtar ka komentuar kështu: "Kjo disi më kujton diçka nga Franca veriperëndimore (dhe jugu gjithashtu).

Janë shalqinj të rritur në formën e një kubi. Shalqinj të formë kubike shiten zakonisht në Japoni, ku ato janë në thelb dekorative dhe shpesh janë shumë të shtrenjta, me çmime deri në 200 dollarë.

Fermerët e rajonit Zentsuji të Japonisë gjetën një mënyrë për të rritur shalqinj kub duke i rritur frutat në kuti metalike dhe qelqi dhe duke i bërë ata të marrin formën e enës. Forma kubike fillimisht ishte projektuar për ta bërë më të lehtë

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 13)

Format e çuditëshme të detyruara të frutave dhe perimeve

grumbullimin e frutave nga fusha dhe ruajtjen e shalqinjve në frigoriferë, por këto “shalqinj katrorë” mund të jenë trefishi i çmimit të tyre normale, kështu që tërheqin kryesisht

si zbukurime, raporton AFP. Ata gjithashtu nuk janë të lirë. Në dyqanin luksoz të frutave Nishimura të Tokios, një shalqi katror do të kushtojë 105 dollarë (67 £). “Ky frut është

mate, kungull, kastravec etj. Nëse nuk mund të gjeni një enë katrore të përshtatshme,

i polenit të qëndrueshëm është reduktuar dhe pjalmimi është shumë më kritik në prodhimin

krijoni një kallëp duke përdorur blloqe betoni, kallëpe druri ose kuti. Ndërtoni një kubi ose kuti katrorë që do të jetë mjaft e fortë për të lejuar që shalqini juaj të rritet, por sigurohuni që

e varietetit pa farë, numri i rekomanduar i koshereve për hektar rritet në tre koshere për hektar (1,300 m2 për koshere). Shalqinjte pa fare kanë një periudhë më të gjatë rritjeje se

kallëpi ose ena të jetë pak më e vogël se vëllimi i madhësisë mesatare të pjekur të frutave. Për të filluar rritjen e frutave tuaja katrore, zgjidhet një lloj shalqiri të përshtatshëm për zonën tuaj.

shalqinjte e tjerë dhe shpesh mund të duhen 85 ditë ose më shumë nga koha e transplantimit që fryti të piqet. Pavarësisht mungesës së farave tuli i frutave dhe lëvorja e tyre ka të njëjtat vlera ushqimore se dhe shalqiri me fara. Kështu që si shalqiri me fara ashtu edhe shalqiri pa fara kanë përfitime të mëdha shëndetësore.

Dardha në formë statuje të Budës

Sylvia Plath (1932–1963) një autore dhe poetë amerikane në poemën e saj “The Manor Garden” (Kopshti i Çifligut) përfshin vargun “Dardhat shëndoshen si buda të vegjël” që, çdokush mund të mendojë gjithmonë, se ishte shëmbël-

të palosur, bark të shëndoshë dhe buzëqeshje medituese. Sekret i është një kallëp plastik i prodhuar nga uzina të specializuara për këtë qëllim.

Po, e lexuat mirë, dardha në formë statuja të Budës. Krahët e përthyer, qëndrimi i meditimit ku përfshihet dhe buzëqeshja. Një fermer kinez, Xianzhang Hao, erdhi me ide në për të krijuar këto dardha në formën e statujës së Budës në fermën e tij në provincën Hebei të Kinës veriore. Dardhat rriten në kallëpe që i japin formë si Buda të vegjël gjatë procesit të rritjes. Format janë vënë në dispozicion nga Kompania Fruit Mold në Kinë, e cila ofron shumë opsione të tjera për formimin e çuditshëm të frutave si shalqinj në formë zemre ose mollë në formë xhuxhedhe pjesë të zjarrtë në formë të vitheve të njeriut. Dardhat për të cilat po flasim, kanë formën e statujës së Budës dhe përfshijnë krahët e përthyer, qëndrimi i meditimit dhe buzëqeshja karakteristike e Budës.

Një fermer i quajtur Hao Xianzhang në Kinë ka kultivuar dardha që kanë formë si “Buda”. Xianzhang, i cili ka loj 6 vjet duke e përsosur metodën duke rritur frutat brenda kallëpeve, tha se dardhat e tij ishin shumë të kërkuara sepse ato simbolizojnë “fat të mirë”, raportoi ABC News. Për të rritur në formë dardhat, fermeri i vendoste dardhat kur ishin të vogla në kallëpe dhe kur ato zinin hapësirën brenda kallëpit, i hiqte kallëpet duke i lënë frutat të zhvillohen më tej vetë. Xianzhang, i cili i ka

ka arritur të prodhojë frutat më të mira ndonjëherë, dardha të bëra si Buda. Ai ka punuar në metodën e tij të rritjes së dardhës për gjashtë vjet dhe këtë sezon ai mbikëqyri për të rritur mbi 10,000 çifte statuetash në formë Buda. Çdo frut është rritur në një model të vështirë

Buda dhe përfundon duke u dukur si një figurinë me lëng. Kushton 1.8 dollarë secila dhe mund të blihet në Evropë.

Po si përgatiten dardhat me formën e statuetës së Budës? Kjo punë mund të kryhet dhe nga amatorë që kanë pasion frutikulturën dhe rritjen e frutave.

Dardhat në formë Buda duken vërtet të mahnitshme për të gjithë ata që i shohin për herë të parë ... le të studiojmë se si t'i bëjmë dardhat në formë Buda me një mjet të posaçëm, kallëp plastik në formë Buda.

Hapi 1: Blini kallëpin plastik në formë Buda. Këto forma përgatiten nga fabrika ose uzina të specializuara si p.sh. “fruitmould.com” është vendi ku mund ta gjeni këtë produkt, kështu që ju nuk keni nevojë ta bëni vetë një gjë që do të ishte shumë e kushtueshme.

Hapi 2: Vendosen frutat e vegjël brenda kallëpit plastik i përbërë nga 2 guaska të cilat mund të lidhen me njëra-tjetrën me mënyra të ndryshme. Kjo bëhet kur frutat e dardhës të jenë më të vogla se kallëpët sepse përndryshe ato nuk mund të futen në brendësi të kallëpeve. Kallëpet varren në pemë fije të forta plastike ose materiali tjetër, në mënyrë që atë të lidhen mirë për t'i rezistuar kushteve të disfavorëshme të motit (shiu, era, stuhi etj.) gjatë vegetacionit të bimës, e cila vazhdon gjatë për disa muaj deri në pjekjen e frutave. Për të mos patur kondensime të avujve të ujit në brendësi të kallëpeve, në sipërfaqen e tyre hapen vrima të vogla, të cilat lejojnë avujt e ujit të largohen nga brendësia e kallëpeve dhe në këtë mënyrë eliminohet mundësia e prekjes së frutave nga sëmundjet e ndryshme kërpudhore dhe bakteriale dhe përhapja e tyre në frutat brenda kallëpeve.

Hapi 3: Sezoni i vjeljes. Dardha do të formohet ngadalë së bashku me rritjen e dardhave, do të fillojë me kokën dhe pastaj me barkun. Kur keni vënë re se dardha është gati të mbushë plotësisht kallëpin, atëherë po ju thotë se sezoni i vjeljes po vjen, dardhat e bukura Buda me formë të plotë, të lezetshme do të dalin, është një dhuratë e mrekullueshme për të befasuar miqtë dhe familjen tuaj, mendoni se

konsumatorët e pasur urbanë. Shalqinj në formë piramide janë zhvilluar gjithashtu dhe çdo formë poliedrike mund të përdoret potencialisht.

Shalqinjte me kubikë synoheshin të përshtateshin më kompakt në frigoriferë dhe forma e tyre e bën më të lehtë prerjen pasi nuk rrotullohen. Ata u shpikën nga dizajneri grafik Tomoyuki Ono në vitin 1978. Ai i prezantoi shalqinjte në një galeri në Ginza, Tokio. Ai gjithashtu aplikoi dhe mori një patentë në Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

Në vitin 2001, shalqinjte katrorë shiteshin për 10,000 ¥ në Japoni (rreth 83 dollarë amerikanë), dy deri në tre herë më shumë se çmimi i shalqinjve të zakonshëm në dyqanet japoneze. Në Kanada në 2014, disa shalqinj të tillë u shitën për 200 dollarë.

Që nga krijimi i shalqirit kub, janë paraqitur forma të tjera shalqiri, si zemrat dhe piramidat. Tani ato janë të disponueshme edhe në vende të tjera, si në Gjermani.

Shalqinjte në formë zemre në Japoni dalin në shitje si pjesë e traditës së vendit të dhuratave ekstravagante të frutave. Ata mund të kenë një çmim jo të përballueshëm, por këta shalqinj me formë të jashtëzakonshme priten të bëjnë një tregti të zhurmshme gjatë muajve të verës, ndërsa konsumatorët japonezë shkëmbejnë dhurata zyrtare me miqtë dhe klientët.

Shalqinjte katrorë, të rritur në Japoni, në mënyrë që të mund të grumbullohen më lehtë në dyqane dhe frigoriferë, tani janë tejkualuar nga frutat edhe më të mahnitshëm në formë zemre dhe piramide.

Megjithatë, shalqinjte nuk janë të dizajnuara për t'u ngrënë, por për t'u përdorur

menduar të jetë një festë për sytë tuaj, por ata nuk kanë shije shumë të mirë,” citohet të ketë thënë drejtori i lartë menaxhues i dyqanit Mototaka Nishimura. “Ato duhet të shfaqen si stoli, ndoshta të përziera me lule. “Çmimet mund të jenë të tepruara, por ato janë të zbehta në krahasim me markën luksoze të luleshtrydheve të vitit - një kokërr e kuqe kushton 415 dollarë.

Dhurimi i frutave është e zakonshme në Japoni. Në vitin 2008, një amator i pasur i frutave shpenzoi 25,000 dollarë për dy shalqinj në ankand.

Nëse i pëlqeni frutat e çuditshme ose thjesht diçka pak më ndryshe, atëherë mendoni të rritni vetë disa shalqinj katrorë. Ky është aktiviteti i përsosur për fëmijët dhe një mënyrë e shkëlqyer për t'u argëtuar në kopshtin tuaj këtë vit. Është e lehtë të rritësh edhe fruta dhe perime të tjera në formë katrore. Gjithçka që ju nevojitet janë disa kallëpe ose enë katrore.

Ideja e rritjes së shalqinjve katrorë filloi në Japoni. Fermerët japonezë duhej të gjenin një mënyrë për të zgjidhur çështjen e shalqinjve tradicionalisht të rrumbullakët që ishin shumë të sikletshëm duke u rrotulluar ose duke zënë shumë hapësirë në frigorifer. Pasi luajtën me ide të ndryshme, më në fund dolën me një që funksionoi, një katror për të rritur shalqi! E thjeshtë. Shalqinjte katrorë rriten në kuti qelqi, të cilat nxisin formën e prerë.

Si të rritet një shalqi katror. Me përdorimin e kallëpeve në formë katrore ose enëve katrore, mund të mësoni lehtësisht se si të bëni një shalqi katror. Përndryshe, ju mund të përdorni të njëjtin koncept për të rritur shumë fruta dhe perime të tjera, duke përfshirë: do-

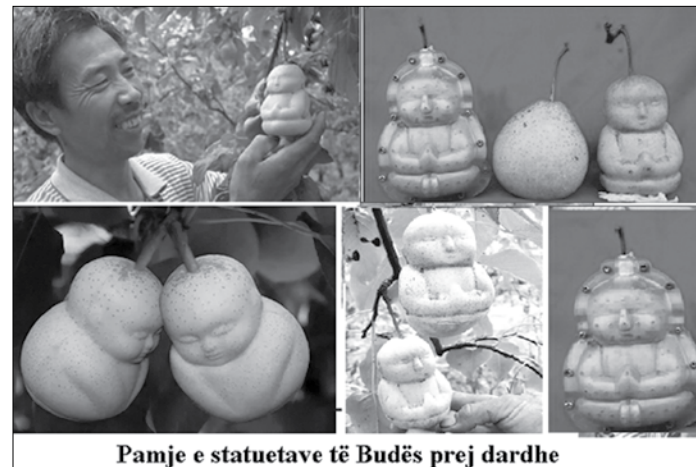
Shalqiri pa fara

Ne jemi mësuar që të hamë frutat dhe perimet me fara brenda. Por disa herë ato janë të bezdisshme, siç është rasti i shalqirit. Por shkencëtarët kanë arritur që t'ia heqin farat shalq-

irit duke krijuar fruta të tilla. Kjo ka ndodhur rreth viteve 1980. Një shalqi pa fara është një hibrid steril i cili krijohet duke kryqëzuar lulet mashkullore të një shalqiri, që përmban 22 kromozome për qelizë, me një lule femërore shalqiri me 44 kromozome për qelizë. Kur ky frut me farë piqet, shtresat e vogla dhe të bardha të farave brenda përmbajnë 33 kromozome, duke e bërë atë steril dhe të paafitë për të prodhuar fara.

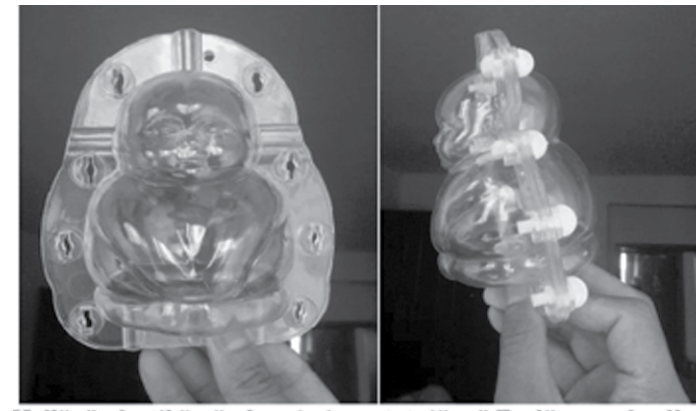
Hibridet pa farë kanë polen steril. Kjo kërkon mbjelljen e rreshtave të varieteteve me polenizues me polen të qëndrueshëm. Meqenëse furnizimi

limi i përsosur për dardhat e qeta, me bark të dhjamosur dhe të pjekur. Por tani kjo nuk është më vetëm një shëmbëllim.

Në ditët e sotme ne mund

vlerësuar 10,000 dardhat që ka rritur në oborrin e tij me 8 dollarë për fruta, shtoi se ai ishte frymëzuar nga një mit i vjetër kinez rreth një fruti magjik në

Kallëpë plastikë për formimin e statujës së Budës nga dardha

të prodhojmë dardha që duken tamam si buda të vegjël të trashë, të kompletuar me krahë

formë Buda, i cili pretendonte se jepte pavdekësinë.

Hera e parë që Gao Xianzhang

(Vijon në faqen 15)

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 14)

Format e çuditëshme të detyruara të frutave dhe perimeve

sa fantastike do të ishte nëse mund ta bëni vetë një të tillë . . shijoni punën e mahnitshme. Shpresoj që t'ju pëlqejë. . .

Portokalli pesëkëndësh

Pas Shalqinit Modernist dhe Frutit Kubik, fermerët japonezë kanë dizajnuar portokallin në formë pesëkëndëshi. Këto agrume të quajtura Gokaku no Iyokan, që do të thotë “aroma e ëmbël suksesi në provime”, u dhanë si një bukuri fati për studentët në sezonin e provimeve pranuese në Yawatahama, Ehime.

Fillimisht, Japonia vendosi të bënte shalqinj në formë zem-

lojë fjalësh!

Shiko, “goukaku” (Kalojnë) ka kuptimin “Kalojnë me sukses një provim. Dhe “ii yokan” (Kam një ndjenjë të mirë) ka kuptimin një “Parandjenjë e mirë. Kështu, nëqoftë se shkruhet kështu “goukaku ii yokan” (Kam një ndjenjë të mirë që do të kaloj), ajo nënkupton “për të pasur një parandjenjë të mirë të suksesit të provimit. “E zgjuar!

Meqënëse po afrojmë periudhën e madhe të provimeve për nxënësit e shkollave të mesme që shpresojnë të hyjnë në universitetin e duhur, dhënia e një prej këtyre portokalleve do të ishte një mënyrë plot fjalë

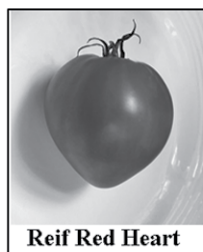
Domate dhe Kastraveca në formë ylli dhe zemre

Ekzistojnë disa varietet domate në Botë që japin fruta në formë zemre si Reif Red Heart në Itali, Homer Fike's Yellow Oxheart, Heart of Compassion e shumë të tjera.

Por nuk ekzistojnë varietete domate ose kastraveci që të kenë formë ylli. Për këtë njerzit kanë shpikur mënyra të ndryshme për t'u dhënë këtyre perimeve forma interesante dhe tërheqëse për njeriun. Dhe ashtu si për format e shalqirit dhe për këto perime janë po japonezot që kanë krijuar rritjen e domates dhe kastravecit në kallëpë të ndryshëm me format e zemrës ose të yllit.

Për këtë qëllim përdoren kallëpë të veçantë të prodhuara nga uzina të ndryshme, nga materiale të ndryshme (kryesisht plastike ose metalike). Këto kallëpë kanë formën e zemrës ose të yllit, forma për të cilat punohet për t'u dhënë frutave të perimeve sipas dëshirës. Në fillimet e veta këta kallëpë kushtonin shumë, deri në 83 dollarë për një copë dhe ishte e vështirë për t'u marrë nga të gjithë fermerët, por vetëm nga ata të pasurit, ndërsa tani çmimi i tyre është i përbalueshëm pothuajse nga të gjithë njerëzit që duan të prodhojnë këto perime me format që dëshirojnë. Nuk mund të mohohet se ka shumë kopshtarë shtëpie dhe amatorë të tjerë që i adhurojnë këto kallëpe.

Një konsumator ka shkruar : “...Kur pashë për herë të parë feta perimesh dhe frutash në formë ylli dhe zemre, mendova se ishin të rreme, por e kafshova njërin dhe e pashë se ishte e vërtetë. E mahnitshme! Doja të provoja kallëpet që lejonin perimet të rriteshin në këto forma unike. Rezulton se rritja e perimeve ose frutave në formë zemre ose ylli është super e lehtë nëse keni një kallëp të prodhuar nga firma Veggiemold. com. Sipas Veggiemold. com, çdo kallëp është pa BPA (Bisphenol A), i mbrojtur nga rrezet Ultra Violet, i sigurt për ushqim dhe i ripërdorshëm.

Reif Red Heart

Homer Fike's Yellow Oxheart

Heart of Compassion

Për rritjen e domatëve në kallëpë në formë zemre ose ylli, veprohet si dhe për frutat dhe perimet e tjera. Pasi është zgjedhur kallëpi i duhur, futet në të fruti i domates i sapoformuar në bimë bashkë me bishtin e tij dhe mbyllen mirëdy anët e kallëpit. Forma (kallëpi) ka një vrimë të vogël në fund, ku vendoset bishti i

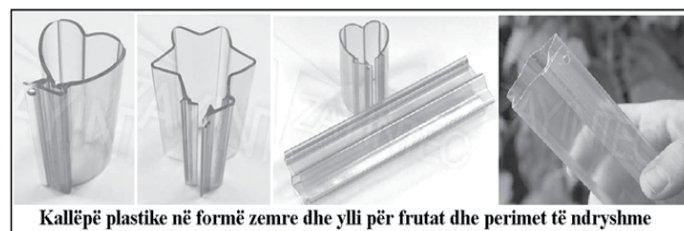
përdredhuri frutit përmes vrimës. Zgjidhet një frut i vogël në rritje dhe futet në kallëp, në mënyrë që fruti të mbetet plotësisht brendakallëpit, me bishtin drejt bimës. Mbërthehet dega e bimës mbi bimë ose kafaz duke u siguruar që fruti të jetë brenda kallëpit. Kallëpi lidhet pas kërcellit të bimës ose ndonjë mbajtëse tjetër që mund të vendoset nga ju vetë (një shkop, një mbajtëse druri, metalike etj.).

Kallëpët kanë vrima të vogla që shërbejnë duke përdorur një tel ose një fije për të fiksuar

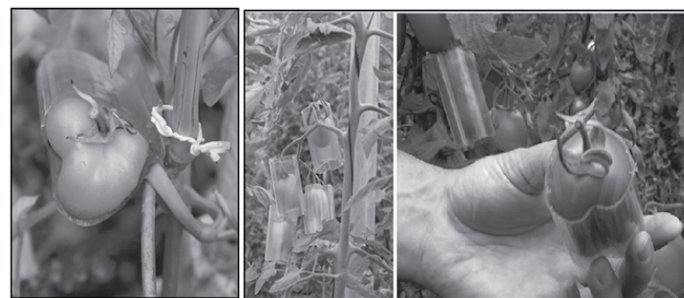
Edhe nëse nuk je vërtet një adhurues i kastravecit në formë zemre, por disi, duhet ta provosh njëherë.

Për këtë qëllim veprohet si në rastin e domates. Problemi këtu qëndron në zgjedhjen e kallëpëve të përshtatshëm, me formën e duhur dhe të qëndrueshëm. Dikur ata kanë qënë shumë të kushtueshëm, deri në 83 dollarë copa, por tani ato janë me vlerë më të ulët dhe janë të përbalueshëm nga shumica e njerëzve.

Në këtë proces ka rëndësi gjithashtu zgjedhja e varietetit

Kallëpë plastike në formë zemre dhe ylli për frutat dhe perimet të ndryshme

kallëpin në bimë.

Veprimet e mëtejshme konsistojnë në shërbimet që i kryhen bimës së domates gjatë vegetacionit, në mënyrë që frutat të rriten normalisht.

Kur fruti ka marrë formën e kallëpit ai është gati për t'u vjelë. Shkëputet kallëpi nga bima dhe pritët kërcelli i frutave. Hapet pak kallëpi dhe frutat do të dalin lehtësisht nga kallëpi. Kallëpi mund të ripërdoret në sezonin e ardhshëm të prodhimit.

Përdorimi i këtyre formave (Kallëpë) na jep mundësinë të krijojmë fruta ose perime me forma të ndryshme, të cilat shërbejnë për të krijuar meze ose shtesa kokteji me dizajne dhe forma creative, të cilat përdoren për festa ose evente të ndryshme të rëndësishme.

Në të njëjtën mënyrë mund të veprohet dhe për formimin e frutave të domates në formë ylli. Për këtë qëllim duhet të zgjidhet kallëpi i përshtatshëm me formë ylli.

Për formimin e këtyre

të përshtatshëm të kastravecit ose të kungulleshkës, për të marrë forma sa më të mira. Për këtë qëllim janë më të përshtatshëm varietetet e gjatë dhe pa damarë, me lëvore të lëmuar.

Frutat e kastravecit ose kungulleshkës vendosen në kallëp kur janë të vegjël (me diametër të frutit rreth 1 cm), me bishtat lart dhe kallëpët varen në

vjelë. Zhdridhet kapsja prej teli e vendosur në kërcellin e bimës për të mbajtur kallëpin prej plastike dhe pritët kërcelli i frutave. Hapet mbyllësja e kallëpit duke filluar nga një skaj. Hapet pak kallëpi dhe frutat do të dalin lehtësisht nga kallëpi. Kallëpi mund të ripërdoret në sezonin e ardhshëm të prodhimit.

Përdorimi i këtyre formave (Kallëpë) na jep mundësinë të krijojmë fruta ose perime me forma të ndryshme, të cilat shërbejnë për të krijuar meze ose shtesa kokteji me dizajne dhe forma creative, të cilat përdoren për festa ose evente të ndryshme të rëndësishme në familje dhe kudo gjetkë.

Sot, kultivuesit komercialë po i përdorin këto mënyra për të krijuar fitime të mëdha vetëm me një punë të vogël shtesë.

Vendosja e kallëpëve për formimin e frutave dhe perimeve sipas formave të dëshiruara kalon në disa faza:

Hapi 1. Mbyllja e kallëpit. Mbyllet kallëpi duke filluar nga njëri skaj dhe duke vazhduar përgjatë tij në skajin tjetër.

Hapi 2. Vendosja e kallëpit. Zgjidhet një frut i vogël në rritje dhe vendoset kallëpi mbi të, në mënyrë që fruti të mbetet plotësisht brenda kallëpit. Kallëpi ka një vrimë të vogël në çdo skaj, ku kalohet një fije tekstili ose një tel për ta fiksuar kallëpin në bimë. Rregullohet gjatësia e fillit ose telit në mënyrë që fruti të jetë plotësisht brenda kallëpit.

Hapi 3. Rritja e frutave. Pasi është arritur ky hap, duhet të pritët që fruti të rritet. Disa fruta si kastraveci rriten shumë

kërcejtë e bimës.

Ndërsa kastraveci rritet, ai mbush kallëpin. Gjatë kësaj kohe duhet t'i kushtohet vëmendje e kujdesshme, në mënyrë që të mos rritet shumë ose të dëmtohet dhe të kalbet. Kjo mund të zgjasë vetëm disa ditë.

Veprimet e mëtejshme konsistojnë në shërbimet që i kryhen bimës së kastravecit ose kungulleshkës gjatë vegetacionit, në mënyrë që frutat të rriten normalisht.

Kur fruti ka marrë formën e kallëpit ai është gati për t'u

shpejt dhe duhen vetëm 5-6 ditë për të mbushur kallëpin. Frutat e tjera si domatet do të zgjasin disa javë. Meqënëse kallëpi është transparent, mund të shihet çdo ditë teksa fruti rritet dhe mbush kallëpin.

Hapi 4. Vjelja. Pasi fruti të ketë marrë formën e kallëpit, tashmë mund të kryhet vjelja e frutave. Hiqen shtrëngueset e kallëpit dhe pritët kërcelli i frutave. Hapet kallëpi dhe e marrim frutin nga njëri skaj i kallëpit.

(Vijon në gazetën e ardhshme)

Agro Invest

Agrokredia

Norme efektive deri në: **3.5%**

Financimi: Deri në **25.000.000 LEKË**

Afati: Deri në 5 vite

Skano për
më shumë

